

Problematika pěstounské péče u homosexuálních párů

Lucie Šánková

Bakalářská práce
2017

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2016/2017

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Lucie Šánková**

Osobní číslo: **H140160**

Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**

Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Problematika pěstounské péče u homosexuálních párů**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.

Vymezení terminologie a teoretických východisek z oblasti pěstounské péče, výchovy a homosexuality.

Příprava metodiky empirické části, zpracování projektu výzkumu a stanovení výzkumného problému.

Realizace kvantitativního výzkumu formou dotazníku.

Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.

Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

BRZEK, Antonín a Jaroslava PONDĚLÍČKOVÁ-MÁŠLOVÁ. Třetí pohlaví? Praha: Scientia Medica, 1992. ISBN 80-85526-03-4.

GAVORA, Peter. Úvod do pedagogického výzkumu. Brno: Paido, 2010. ISBN 978-80-7315-185-0.

HIML, Pavel, Jan SEIDL a Franz SCHINDLER. Miluji tvory svého pohlaví: homosexualita v dějinách a společnosti českých zemí. Praha: Argo, 2013. Každodenní život. ISBN 978-80-257-0876-7.

MATĚJČEK, Zdeněk. Náhradní rodinná péče: průvodce pro odborníky, osvojitele a pěstouny. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-304-8.

ZEZULOVÁ, Dagmar. Pěstounská péče a adopce. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0065-9.

Vedoucí bakalářské práce:

PhDr. Hana Včelařová

Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce:

29. listopadu 2016

Termín odevzdání bakalářské práce:

26. dubna 2017

Ve Zlíně dne 29. listopadu 2016

doc. Ing. Anežka Lengálová, Ph.D.

děkanka

Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.

ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 16.2.2017

Štindlerová

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) *Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.*

(3) *Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.*

2) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:*

(3) *Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).*

3) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:*

(1) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.*

3). *Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.*

(2) *Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.*

(3) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.*

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá pěstounskou péčí u homosexuálních párů, což lze chápat jako alternativu klasického rodičovství. V první kapitole autorka vymezuje homosexualitu, její historii i terminologii. Dotýká se také fenoménu coming out. Druhá kapitola se věnuje pěstounské péči, vymezuje legislativní ukotvení a stručně nastiňuje dávky pěstounské péče, které jsou poskytovány státem. Třetí kapitola se orientuje na homoparentalitu, tj. rodičovství stejnopohlavních párů. Kvantitativně orientovaný výzkum je proveden formou dotazníkového šetření. Záměrem výzkumného šetření je vymezení názorů mladých dospělých ve věku 20 - 35 let na homosexualitu a homoparentalitu.

Klíčová slova: homosexualita, pěstounská péče, coming out, homoparentalita, mladí dospělí

ABSTRACT

This bachelor thesis deals with foster care by homosexual couples, which can be considered as an alternative to classical parenting. In the first chapter the author defines homosexuality, its history and terminology. The author also describes the coming out phenomenon. The second chapter deals with foster care, defines legislative basis and briefly outlines the foster care benefits provided by the government. The third chapter focuses on homoparentality, i.e. parenthood of same-sex couples. Quantitative research has been conducted through a questionnaire survey. The intent of the research was to define the views of young adults aged 20 – 35 on homosexuality and homoparentality.

Keywords: homosexuality, foster care, coming out, homoparentality, young adults

Tímto bych ráda poděkovala mé vedoucí práce, paní PhDr. Haně Včelařové, za cenné připomínky a rady, které mi poskytla při vedení mé bakalářské práce. Také děkuji mé rodině, přátelům a blízkým za podporu a trpělivost.

„Šťastný je ten, kdo našel štěstí v rodině.“ Lev Nikolajevič Tolstoj

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	6
I TEORETICKÁ ČÁST	8
1 HOMOSEXUALITA	9
1.1 PŘÍČINY VZNIKU HOMOSEXUÁLNÍHO CHOVÁNÍ.....	11
1.2 POSTAVENÍ LIDÍ S HOMOSEXUÁLNÍ ORIENTACÍ V DĚJINÁCH	12
1.3 FENOMÉN „COMING OUT“	14
1.4 POJETÍ MÝTU 4%	15
1.5 VZTAHY MEZI PÁRY STEJNÉHO POHLAVÍ, VEŘEJNOSTÍ A RODINOU	17
1.6 SDRUŽENÍ A ORGANIZACE NA PODPORU PRÁV LESEB A GAYŮ.....	18
2 PĚSTOUNSKÁ PÉČE	20
2.1 TYPY A FORMY PĚSTOUNSKÉ PÉČE	21
2.2 LEGISLATIVNÍ UKOTVENÍ A VÝZNAMNÉ DOKUMENTY NÁHRADNÍ RODINNÉ PÉČE	22
2.3 FINANČNÍ POMOC PŘI PĚSTOUNSKÉ PÉČI.....	24
2.4 PĚSTOUNSKÁ PÉČE VE VYBRANÝCH EVROPSKÝCH ZEMÍCH.....	25
2.5 JAK SE STÁT PĚSTOUNEM?	28
3 HOMOPARENTALITA	29
3.1 VÝZKUMY REALIZOVANÉ V OBLASTI HOMOPARENTALITY	30
3.2 ARGUMENTY PRO A PROTI RODIČOVSTVÍ HOMOSEXUÁLNÍCH PÁRŮ	31
3.3 PRÁVNÍ ASPEKTY HOMOPARENTALITY	32
3.4 SOUHRNNÝ PŘEHLED LGB PRÁV	34
II PRAKTICKÁ ČÁST	36
4 METODOLOGIE VÝZKUMU	37
4.1 VÝZKUMNÝ PROBLÉM A VÝZKUMNÉ CÍLE	37
4.2 VÝZKUMNÉ OTÁZKY	38
4.3 HYPOTÉZY A OPERACIONALIZACE PROMĚNNÝCH	38
4.4 VÝZKUMNÝ SOUBOR	39
4.5 ZPŮSOB ZÍSKÁVÁNÍ RESPONDENTŮ.....	39
4.6 TECHNIKA A METODA SBĚRU DAT	40
4.7 PŘEDVÝZKUM	40
4.8 ZPŮSOB ZPRACOVÁNÍ DAT.....	40
5 ANALÝZA DAT	41
6 INTERPRETACE DAT	62
7 DISKUSE	66
8 DOPORUČENÍ PRO PRAXI	68
ZÁVĚR	69
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	70
SEZNAM INTERNETOVÝCH ZDROJŮ	73
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	75
SEZNAM OBRÁZKŮ	76

SEZNAM TABULEK.....	77
SEZNAM GRAFŮ	78
SEZNAM PŘÍLOH.....	79

ÚVOD

Pěstounská péče u homosexuálních párů je v dnešní společnosti poměrně novým institutem, který vyvolává spoustu otázek. I dnes mnoho jedinců stále neví jak se k odlišné komunitě chovat, zejména starší lidé mají k této skupině poněkud vyhraněný názor. Názory veřejnosti jsou tedy proměnlivé. Nyní můžeme říci, že oproti historii začíná být veřejnost celkově otevřenější, také lépe přijímáme skutečnost, že i homosexuální jedinci se mohou stát rodiči.

Téma je úzce spojeno se sociální pedagogikou, jelikož i sociální pedagog se setkává s různými typy rodin. Do těchto typů samozřejmě patří i homosexuální páry, kterým se sociální pedagog v rámci praxe snaží pomoci při cestě k získání dítěte do pěstounské péče či osvojení.

Bakalářská práce je rozdělena do dvou kapitol – teoretická část a praktická část.

Teoretická část je rozdělena do třech kapitol – homosexualita, pěstounská péče a homoparentalita. V první kapitole se zaměřujeme na charakteristiku homosexuality a blízkých pojmů, dále se věnujeme možným příčinám vzniku homosexuálního chování a postavení homosexuality v dějinách. Pokračujeme tím, že vysvětlujeme pojem „coming out“ neboli odhalení homosexuální identity. Neopomíjíme ani tzv. mýtus 4%, jenž je charakterizován jako procentuální zastoupení homosexuálně orientovaných jedinců ve společnosti. Dále v této kapitole popisujeme vztahy mezi homosexuálními páry, mezi nimi a veřejností a mezi nimi a rodinou. V neposlední řadě zde uvádíme výčet organizací, jenž podporují a zastávají práva leseb a gayů.

V druhé kapitole se věnujeme pěstounské péči, jejím typům a formám. Uvádíme zde i důležité zákony a dokumenty, týkající se náhradní rodinné péče. V této kapitole nastiňujeme i finanční pomoc při pěstounské péči. V další podkapitole se věnujeme pěstounské péči ve vybraných zemích (Rakousko, Slovensko, Švédsko a Velká Británie). Na závěr kapitoly uvádíme podstatné kroky k tomu, jak se stát pěstounem.

V třetí kapitole se věnujeme fenoménu homoparentalita, neboli výchově dětí homosexuálními páry. Mimo jiné uvádíme i podstatné výzkumy realizované v této oblasti. Taktéž charakterizujeme časté mýty v rodičovství homosexuálních párů. Na závěr se dotýkáme důležitých právních aspektů homoparentality.

Kvantitativně orientovaný výzkum je realizován formou dotazníků, a hlavním cílem našeho výzkumu je zjistit názory mladých dospělých na pěstounskou péči u homosexuálních párů.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 HOMOSEXUALITA

Pojem homosexualita byl poprvé použit v roce 1869 německým lékařem Benkertem, jenž tímto výrazem označil lásku mezi lidmi stejného pohlaví, což vysvětlujeme jako lásku muže k muži či lásku ženy k ženě (Ondrisová et al., 2002, s. 15).

Brzek a Pondělíčková – Mášlová (1992, s. 19) na homosexualitu reaguje shodně s Benkertem zároveň doplňují, že homosexualita „je celoživotní, neměnný a nositelem nezapříčiněný a nezvolený, tedy také nezaviněný stav, jenž je charakterizován tím, že nositel tohoto stavu je pohlavně přitahována vzrušován osobami stejného pohlaví.“

Homosexualita je i v dnešní době stále diskutované téma. Homosexuální jedinci už nyní nejsou „postrachem společnosti“, jako tomu bylo v době středověku (Himl et al., 2013).

Homosexualita byla dříve označována pojmem sodomie. Slovo vzniklo podle města Sodomu a už ve Starém zákoně se o něm mluví jako o městě, kde muži udržovali především homosexuální styky, a to nejen s muži, ale i se zvířaty (Joyeux, 2000, s. 18).

Buryánek a Vaněčková et al. (2002, s. 491) uvádí, že homosexualita je takové chování, kdy jedinci dávají přednost osobám stejného pohlaví jak v rovině citové, tak i v rovině sexuální, přičemž vztah homosexuálních párů je dáván kvalitativně na stejnou rovinu jako vztahy heterosexuálních párů. Brzek a Pondělíčková - Mášlová (1992, s. 9) dodávají, že lidé si vybírají partnery podle určitých znaků, chování a pohybů člověka. Díky těmto preferencím se pak člověk cítí být homosexuálně či heterosexuálně orientovaný.

Lze říci, že každý člověk je jiný a jedinečný. Homosexuálové většinou svou orientaci tají a příliš o ní nemluví. Tají ji před přáteli, rodinou a často i sami před sebou. Z toho vyplývá, že pro mnoho jedinců je homosexuální orientace spíše překážkou.

Vágnerová (2008, s. 803) homosexualitu popisuje jako odchylku či poruchu v chování. Taktéž dodává, že společnost, především lidé s nižším vzděláním, jakoukoliv odchylku v chování posuzují převážně negativně.

K homosexualitě se taktéž váže řada pojmů, jako je sexuální orientace, která může být homosexuální, heterosexuální či bisexuální. Dále se zde v návaznosti na téma zabýváme pojmy Queer, homofobie a jiné.

Nejdříve uvedeme termín **sexuální orientace** (erotická preference či sexuální zaměření), která zastřešuje nejen pojem homosexualita, ale i heterosexuální a bisexuální chování.

- **Homosexualita**, jak už bylo zmíněno výše, je přitažlivost muže či ženy k osobám stejného pohlaví (Brzek, Pondělíčková – Mášlová, s. 19)
- **Heterosexualitu** můžeme popsat jako náklonnost k opačnému pohlaví. Brzek a Pondělíčková - Mášlová (1992, s. 19) vysvětlují heterosexualitu jako stav, který člověka doprovází celý život a ve své podstatě je tento stav neměnný. Nositelem je heterosexuál, tzn. heterosexuální muž je vzrušován ženou a heterosexuální žena je přitahována mužem.
- **Bisexualitu** označujeme jako náklonnost ke stejnému, ale i opačnému pohlaví. Podobně jako heterosexualita jde o pojem celoživotní a ve své podstatě neměnný. Dle Brzka a Pondělíčkové - Mášlové (1992, s. 19) je nositelem bisexuál, tedy jedná se o osobu, kterou stejně silně přitahují jak ženy, tak i muži. Dříve byla bisexualita nazývána jako „*psycho - sexuální hermafroditismus*“, tedy dvojakost touhy - k ženám i mužům.

Dalším důležitým pojmem je i **sexuální minorita**, což můžeme vymezit jako skupinu lidí se stejnými sexuálními preferencemi. Projevy v chování minorit se výrazně odlišují od skupiny heterosexuálů. Právě do těchto minorit patří GLBT menšiny (Ondrisová et al., 2002, s. 16). Pojem GLBT menšiny, někdy také LGBTI, označuje populaci, která je gay, lesbicky, bisexuálně nebo transgenderově a intersexuálně orientována (Kolektiv autorů, 2014, s. 59).

Na termín GLBT navazuje pojem **Queer** [kvír], jenž je rozšířený zejména v anglicky mluvících zemích, jako jsou Spojené státy americké nebo Anglie. Termín Queer se používá k označení všech sexuálních minorit, tedy skupin lesbických žen, gayů, transexuálů, bisexuálů, transvestitů apod. Jde tedy o takové minority, jejichž kulturní a společenské normy nějakým způsobem neodpovídají normám většinové společnosti (Ondrisová et al., 2002, s. 16). Pojem Queer v Česku můžeme zachytit až v roce 2007, díky týdennímu pořadu *Q magazín* vysílaného v České televizi. Pořad byl určen nejen pro gaye, lesby, transexuály, ale i pro celou veřejnost, kteří se o toto téma zajímali. Stěžejním tématem zde byla problematika a otázky Queer menšiny (Himl et al., 2013, s. 603 - 604).

Existuje i chorobný strach či nenávisť vůči homosexuálně orientovaným jedincům. Tento neodůvodněný strach nazýváme **homofobie** a dle Ondrisové et al. (2002, s. 33) byl pojem poprvé použit v roce 1972 Georgem Weinbergem, jenž toto chování považuje za diskriminační až iracionální. Za homofoba považujeme člověka, který homosexualitu charakterizuje jako zvrhlost či zvrácenost. Často jde o jedince s nízkým vzděláním a nedostatečnou

informací o druzích lidských sexualitách. Tito lidé by se kvůli takto neopodstatněnému strachu měli především zamyslet nad tím, jak je samotné homosexualita ohrožuje (Kaňka, ©2001-2016).

1.1 Příčiny vzniku homosexuálního chování

Existuje několik teorií, které se snaží o vysvětlení příčiny homosexuálního chování. Teorie vzniku homosexuality rozlišuje tyto úhly pohledu – vznik homosexuality v genech, v prenatálním období, jako následek nedostatečné výchovy či důsledek sexuálního zneužití.

▪ Vznik homosexuality v genech

Vznik homosexuality je ze strany mnoha teoretiků připisován převážně genetickým dispozicím, tudíž je uváděna jako nejčastější příčina. Janošová (2008, s. 70) uvádí jako příčinu vzniku homosexuality především odlišné struktury chromozomu X u mužů (tento chromozom je zděděn z matčiny strany). Zajímavostí je, že u leseb žádné genetické rozdíly v chromozomech nebyly nalezeny.

Aardweg (2003, s. 22) nazval tuto odlišnost jako „*gen homosexuality*“ a uvádí, že jakmile není tato teorie opakovaně potvrzena genetiky, není možné hledat vznik homosexuality v genetice.

▪ Vznik homosexuality v prenatálním období

Další teorie hovoří o vzniku homosexuality již kolem 4.- 6. měsíce vývoje plodu, což chápeme jako prenatální období. Dle Šimíčkové Čížkové et al. (2005, s. 31 - 36) v období od 4. týdne až do 4. měsíce dochází k vytváření jednotlivých orgánů, mimo jiné lze rozeznat hlavičku dítěte i pohyby plodu. Kolem 5. měsíce vývoje plodu začíná zrání a funkčnost orgánů, dítě mimo jiné začíná pohybovat dolními i horními končetinami. Kolem 6. měsíce dítě začíná nabírat na váze.

▪ Vznik homosexuality vlivem nedostatečné výchovy

Autoři Buryánek a Vaněčková et al. (2002, s. 492 – 493) považují za jednu z možných příčin vzniku homosexuality i absenci otcovské autority. K tomuto tvrzení Aardweg (2003, s. 26) dodává, že homosexualita může vzniknout i jako důsledek chování příliš starostlivé matky k synovi nebo matky, která od narození dítěte spatřovala ve svém synovi spíše dívku, kterou si podvědomě přála.

- **Vznik homosexuality v důsledku sexuálního zneužití**

Buryánek a Vaněčková (2002, s. 492 – 493) popisují vznik homosexuality jako následek negativních vzpomínek na sexuální zneužití. Do tohoto pojetí zahrnují například znásilnění či předčasný sex. Teorie se týká především žen, které po negativním zážitku, ztrácí veškerý zájem o muže, tím pádem nalézají lásku a podporu u osob stejného pohlaví, tedy u žen. Tento pohled na vznik homosexuality není teoretiky příliš přijímán oproti jiným teoriím.

1.2 Postavení lidí s homosexuální orientací v dějinách

Postavení homosexuálně orientovaných jedinců se v historii výrazně měnila. Homosexuální lidé v dějinách nebyli příliš přijímáni. Je to právě z toho důvodu, že jim společnost zakazovala afinitu ke stejnému pohlaví (Himl et al., 2013, s. 39). Historii níže periodizujeme na starověk, středověk, novověk a moderní soudobou společnost.

Ve **starověkém Řecku** byla homosexualita dávána na stejnou rovinu s heterosexualitou. Ženy v tomto případě byly chápány jako méněcenné, tudíž muži udržovali spíše styky s jinými muži, které považovali za rovnocenné partnery. Ženy byly nuceny k tomu, aby si vytvořily vlastní komunitu s vlastními pravidly, které byly přístupné pouze jim. K tomuto chování se váže pojem „*lesba*“, který je odvozen z řeckého ostrova Lesbos, kde Sapphó společně s její přítelkyní vyučovala a vychovávala mladé dívky, kterým později ve svých poeziích vyznávala lásku (Ondrisová et al., 2002, s. 26). V pozdější době se v Řecku začal používat termín „*pederastrie*“, jenž byl chápán jako náklonnost či láska k chlapcům.

Platon pojem pederastie popisoval jako „pevně institucionalizovaný svazek, jehož cíl byl dopředu dán: výchova a zasvěcení chlapce, ze kterého se měl stát muž.“ (Fafejta, 2016, s. 21). Tento vztah byl vymezen mezi erastem (milovníkem) a eromenem (milovaný). Postavení eromenema byla omezena. Eromenem se stával chlapec, jenž dosáhl určité výšky a přestával jím být v době, kdy se mu projevil první růst vousů. Role erasta byla taktéž omezena, konkrétně do doby, kdy se erasta oženil. Atéňané považovali za důležité, aby vznikl pevný vztah propojený erotikou a láskou mezi učitelem a žákem, tedy dříve zmiňovaným erastem a eromenem. Tvrdili, že jedině tak se žák podřídí autoritě a učitel bude mít zájem svého žáka učit (Sennet cit. podle Fafejta, 2016, s. 20).

V **Římě** naopak ženy nebyly brány jako méněcenné, ale zúčastňovaly se plně kulturních akcí a mohly se dokonce vzdělávat. Římskou společnost pohoršovala pouze lesbická láska,

kteřá byla z pohledu společnosti brána jako snaha žen přivlastnit si práva muže. Oproti Řecku zde byla uctívána spíše heterosexuální láska. Neznamená to však, že muži nenavazovali žádné vztahy se stejným pohlavím. Pokud muž toužil po sexuální náruživosti nebo romantickém vzplanutí, zvolil si pro svou lásku muže. Pokud však muž chtěl spíše věrnost a respekt, volil si pro svůj život ženu (Spencer, 1999, s. 47 - 48).

Středověk datově řadíme do období 6. až 15. století a dělíme jej na raný, vrcholný a střední. Homosexuálně orientovaní lidé byli v této době fyzicky trestáni za své chování např. lynčováním, oběšením, bičováním a mnohdy tyto tresty končily kastrací jedince. Později kolem 12. století byla sexualita kontrolována převážně církví, která veškeré projevy homosexuality považovala za výrazné znaky sodomie (Ondrisová et al., 2002, s. 27 - 28). Kolem druhé poloviny 13. století přichází legislativa namířená striktně proti homosexuálnímu chování. To znamenalo, že jakýkoliv projev a následný důkaz homosexuality byl trestán vykastrováním, jenž následovalo pověšením muže za nohy, kde byl takto ponechán na pospas smrti (Spencer, 1999, s. 74).

V evropských zemích je zaznamenán první písemný dokument o homosexualitě až v roce 1353 za vlády Karla IV., v podobě Karolínského trestního kodexu. Za jeho vlády byly homosexuální chování, včetně homosexuálních projevů, trestáno smrtí. Tento krutý kodex byl zrušen až v roce 1787 za vlády Josefa II. (Ondrisová et al., 2002, s. 27 - 28).

Od začátku **19. století** začíná být na homosexualitu pohlíženo jinak. Homosexuál byl považován za člověka se zvláštní anamnézou, odlišným způsobem života a fyziologií (Nedbálková, 2011, s. 46). Je tedy o ní diskutováno spíše na rovině medicínské. Významnou roli zde má německý lékař Karl Heinrich Ulrichs, jenž bojoval za to, aby homosexuální chování nebylo trestáno. Společně s Benkertem propagovali pohled na homosexualitu jako na přirozený stav (Ondrisová et al., 2002, s. 28 - 29). Ve 2. polovině 19. století se pojem homosexualita spojuje s chorobou, zejména se schizofrenií a jediná přirozená a uznávaná lidská sexualita byla heterosexuální (Fafejta, 2016, s. 52). Klíčovou roli zde zastupují především Charles Darwin a Benedikt August Morel. Z jejich evolučních teorií lze vyčíst, že za hlavní příčinu vzniku homosexuality považují roli dědičnosti. Dalším představitelem je Sigmund Freud, jenž homosexualitu vnímá v kontextu psychoanalýzy. Tvrdí, že každý člověk v období dětství prochází bisexuální fází, která se buďto vyvine v heterosexualitu nebo homosexualitu (Ondrisová et al., 2002, s. 29).

Až postupem času, kdy je homosexualita vnímaná jako patologie byla více a více kritizována, se Americká psychiatrická asociace (APA) rozhodla pro vyjmutí homosexuality ze seznamu nemocí (DSM II). Tento významný krok byl učiněn v roce 1973 na základě hlasování psychiatrů a neurologů. Utvrdily se tak změny v pohledu nad otázkou homosexuality, které se projeví především v legislativním ukotvení, v názorech některých států, kultur apod. Homosexualita je tudíž nyní vnímána jako fenomén a zvláštní pozornost začíná zaujímat otázka vztahů a rodičovství homosexuálů (Polášková, 2009, s. 47).

1.3 Fenomén „coming out“

Coming out je důležitou součástí homosexuální identity, jedná se o poznání vlastní sexuality, neboli o sebeodhalení či sebepoznání. Jak uvádí Buryánek a Vanečková (2012, s. 494) pojem coming out znamená odhalení vlastní identity, tedy odkrytí své sexuální orientace a prozrazení této nové identifikace rodičům, přátelům, popřípadě spolupracovníkům. Ondrisová et al. (2002, s. 63) tvrdí, že coming out je vývojový proces, ve kterém jedinec rozpoznává své sexuální a emocionální sympatie k určitému pohlaví a přijímá tak svou novou identitu gaye, lesby či bisexuála. Zároveň s touto identitou seznamuje své okolí. Brzek a Pondělíčková - Mášlová (1992, s. 42) doplňují, že v této fázi sebepoznání se výrazně projevují sebevražedné sklony či deprese.

Cesta k sebeodhalení identity má mnoho podob. Nejtěžší je přijetí bisexuální identity oproti homosexuální. Je to právě z toho důvodu, že bisexualita je často považována jako jedna z fází vývoje, která směřuje k homosexualitě. Nejčastěji je používán model podle australské psycholožky Vivienne Cass (cit. podle Ondrisová et al, 2002, s. 64), která proces coming outu rozčlenila do šesti stádií.

1. **Zmatek v identitě** – v prvním stádiu si jedinec není jistý svou heterosexuální identitou. Jedinec vyhledává informace o lesbické, gay či bisexuální orientaci a zároveň prožívá zmatek v sobě samém.
2. **Porovnání identity** – v druhé etapě se jedinec snaží vyrovnat s novou identitou. Fáze je charakterizována opouštěním svého starého já, které je doprovázeno smutkem.
3. **Tolerance identity** – třetí fáze je pro jedinec klíčová. Osoba začíná přijímat fakt, že se stává homosexuálně orientovaným a snaží se prezentovat přiměřeně ke své orientaci.

4. **Akceptace identity** – v další fázi si jedinec připouští a uvědomuje, že je jaký je a postupně zveřejňuje svou identitu. Odkrývání identity může nést následky jako je zesměšňování či posměšky, popřípadě nadávky.
5. **Hrdost na identitu** – v této fázi se obyvatelstvo člení na dvě části – heterosexuální jedinci a jedinci s GLB identitou. Jedinec s GLB identitou je hrdý na svou orientaci, a zároveň cítí hněv kvůli nespravedlivému okolí nebo kvůli nerovnoprávnosti pohlaví.
6. **Syntéza identity** – jedinec se v této fázi je vyrovnán s tím, jaký je, a zároveň se plně ztotožňuje se svou novou identitou.

Proces coming outu lze vymežit na dvě části – intrapersonální a interpersonální. Intrapersonální probíhají uvnitř člověka, je tedy paralelně zaměřena na uvědomování si homosexuální identity. Oproti tomu interpersonální proces probíhá jakožto interakce s další osobou. Můžou to být partnerské vztahy či sexuální zkušenosti (Kolektiv autorů, 2014, s. 62).

Důležité je říci, že procesem coming outu neprocházejí jen homosexuálové, ale částečně i jejich rodina, která se určitým způsobem vyrovnává s novou identitou rodinného příslušníka.

1.4 Pojetí mýtu 4%

Uzel a Mitlöhner (2007, s. 26) uvádějí, že Alfred Kinsey jako první z výzkumu realizovaném pomocí rozhovorů zjistil 4% zastoupení homosexuálně orientovaných jedinců v populaci. Později byl tento výzkum vyvrácen z důvodu nedůvěřivého výběru výzkumného souboru, kde respondenti byli především vězni a psychicky nemocní lidé. Z výzkumu Weisse a Zvěřiny, jenž byl realizován v letech 1993 – 1998 je patrné, že zastoupení homosexuálně orientovaných jedinců v České republice je pouze dvou procentní.

Výzkumy realizované ve Spojených státech amerických, v Kanadě, Velké Británii, Austrálii a v Norsku taktéž vyvracejí výsledky výzkumu Alfreda Kinseye. Z tabulky výzkumů, kterou uvádím níže, je patrné, že procento homosexuálně orientovaných není pouze 4%. Nejnižší procento GLB orientovaných jedinců je podle šetření v Norském prostředí, a to 1,2%. Oproti tomu nejvyšší procento GLB orientovaných jedinců se vyskytuje ve Spojených státech amerických (Gates, 2011, s. 3).

	Název výzkumu	Rok realizace výzkumu	GL orientace	Bisexuální orientace	Σ %
SPOJENÉ STÁTY AMERICKÉ	National Epidemiological Survey on Alcohol and Related Conditions	2004 - 2005	1,0%	0,7%	1,7%
	National Survey of Family Growth (Age 18 - 44)	2006-2008	1,4%	2,3%	3,7%
	General Social Survey	2008	1,7%	1,1%	2,9%
	California Health Interview Survey	2009	1,8%	1,4%	3,2%
	National Survey of Sexual Health and Behavior	2009	2,5%	3,1%	5,6%
MEZINÁRODNÍ VÝZKUMY	Canadian Community Health Survey (Age 18 – 59)	2005	1,1%	0,8%	1,9%
	Australian Longitudinal Study of Health and Relationships	2005	0,9%	1,2%	2,1%
	UK Integrated Household Survey	2009-2010	1,0%	0,5%	1,5%
	Norwegian Living Conditions Survey	2010	0,7%	0,5%	1,2%

Tab. 1: Procento dospělých ztotožňujících se s GLB orientací (Gates, 2011)

1.5 Vztahy mezi páry stejného pohlaví, veřejností a rodinou

Základním předpokladem k socializaci homosexuálů je přijetí své homosexuální role, tedy úspěšný proces nalezení sám sebe (coming out). Vztahy s rodinou nemají homosexuálové tak jednoduché, jako je to u většiny heterosexuálů. Často žijí osamoceni, což je protikladem heterosexuálů, kteří žijí společně s dalšími dvěma nebo třemi generacemi pod jednou střechou.

▪ Vztahy mezi páry stejného pohlaví

Co se týká vztahů leseb a gayů, Polášková (2009, s. 28) odkazuje na výzkum Svákové a Ondrisové z roku 2003, kde zdůrazňuje fakt, že ženy (lesby) preferují ve vztahu rovnocennou dělbu moci a zároveň doplňuje, že především ve výchově dětí si role dělí symetricky. Clunis a Green (cit. podle Polášková, 1998, s. 29) periodizují vývoj lesbického partnerského soužití do několika fází:

1. Fáze předvztahová – *prerelationship stage* – první fáze je charakterizována zvažováním o budoucím možném partnerství.
2. Fáze romance – *romance stage* – druhá etapa je popisována jako fáze zamilovanosti, která je typická tím, že veškerý čas je věnován partnerce a společným aktivitám.
3. Fáze konfliktu – *conflict stage* - třetí fáze je typická pro vyjadřování odlišných přání partnerů a tím tedy spojené řešení možných konfliktů ve vztahu.
4. Fáze přijetí – *acceptance stage* – toto období je charakterizováno přijetím svých i partnerčiných chyb, uvědomováním si, že ani jeden z partnerů není dokonalý.
5. Fáze přijetí závazku – *commitment stage* – pátá fáze je typická pro přijetí vztahu takového jaký je. V této etapě dochází k harmonizaci partnerského soužití.
6. Fáze spolupráce – *collaboration stage* – poslední fáze je interpretována jako spolupráce na dalších krocích ve vztahu. Jedná se například o budování rodiny či možná výchova dětí.

Oproti tomu jsou vztahy mezi muži rozdílné. Fafejta (2016, s. 159) poukazuje na výzkum Simona a Gagnoma z roku 2005, kde uvádí, že vztahy mezi dvěma muži jsou promiskuitnější než u žen. Navíc dodává, že postup vývoje vztahu začíná z pohledu většiny mužů u sexu a poté dochází k případnému udržování vztahu. Ženy v tomto případě postupují opačně. Prvořadý je pro ně vztah a až potom sexuální akt. Aardweg (2003, s. 46) dodává,

že díky promiskuitě mužů došlo k rapidnímu zvýšení pohlavní choroby AIDS, která se přenáší právě pohlavním stykem. Sobotková (2001, s. 150) uvádí, že fáze navazování vztahu u mužů může trvat až tři roky. Navíc u mužů při dlouhodobějším vztahu sílí důvěra a vzájemná oddanost.

▪ **Pohled veřejnosti na homosexuální páry**

Pohled veřejnosti na homosexualitu se výrazně liší. Uzel a Mitlöchner (2007, s. 26) ukazují na provedených výzkumech, že mladí lidé, především z velkých měst, mají k homosexuálům spíše liberální postoj. Opakem je pohled katolíků a starších lidí, většinou z malých měst či sídel. Tito lidé, převážně muži, mají k homosexuálům nepřátelský vztah. Negativní pohled na homosexualitu mají i lidé s nižším vzděláním.

Další výzkumy Weisse a Zvěřiny (2001, s. 108), které byly realizovány v roce 1998, poukazují na to, že společnost chápe homosexualitu jako nemoc, za kterou jedinec nemůže. Oproti tomu, ženy se více kloní k názoru, že homosexualita je přirozený projev lidské sexuality. Muži naopak projevy homosexuality považují jako odchylku od normálu, kterou avšak nepovažují za škodlivou.

▪ **Homosexuální vztahy z hlediska rodinných vazeb**

Fafejta (2016, s. 126-127) popisuje určité události, ve kterých nejsou homosexuálové tak úplně vítáni. Takovými událostmi jsou například oslavy nebo svatby, kdy většina heterosexuálních jedinců těžce nese přítomnost homosexuála. Zároveň se prohlubují bariéry mezi homosexualitou a heterosexualitou. Homosexuálové jsou při oslavách nebo jiných rodinných akcích záměrně přehlíženi, což ve výsledku mohou tito jedinci chápat jako vyloučení z rodiny, nezbyvá jim tedy nic jiného, než se přizpůsobit většině.

1.6 Sdružení a organizace na podporu práv leseb a gayů

Homosexuálně orientovaní jedinci nebo páry se v dnešní době mohou obrátit na spoustu organizací a institucí, které jim pomohou se socializací či s nalezením vlastní identity. Organizace mimo jiné nabízejí i podporu a pomoc homosexuálům v kulturním či sociálním rozvoji. Níže uvádíme některá nejznámější sdružení, asociace a organizace, jenž se zabývají GLBT tematikou.

Sdružení a organizace se sídlem v České republice:

- SOHO – Sdružení organizací homosexuálních občanů
- Gay a lesbická liga se sídlem v Praze
- Vysokoškolský lesbický a gay spolek GALES se sídlem v Praze
- Jihočeská Lambda
- Nezisková organizace STUD se sídlem v Brně
- Gay Iniciativa
- Občanské sdružení Logos se sídlem v Praze
- Občanské sdružení Colour Planet se sídlem v Praze

Mezinárodní organizace a sdružení na podporu GLBT práv:

- The European Region of the International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association (ILGA-Europe) se sídlem v Belgii
- International Lesbian and Gay Youth Organisation (IGLYO) se sídlem v Amsterdamu
- Gay and Lesbian International Sport Association (GLISA) se sídlem v Kanadě
- International Lesbian and Gay Law Association (ILGLaw)
- Beyond Ex-Gay

2 PĚSTOUNSKÁ PÉČE

Tato kapitola se věnuje pěstounské péči, jejíž definici nalezneme níže. Pro komplexní uchopení problematiky nejdříve vysvětlujeme pojem náhradní rodinná péče, což je zastřešujícím pojmem nejen pěstounské péče, ale i osvojení, poručenství či svěření dítěte do péče jiné fyzické osoby než rodiče (Zezulová, 2012, s. 15 - 16).

Náhradní rodinnou péči můžeme chápat jako instituci, která se snaží o vhodné umístění dítěte do péče. Cílem je tedy zajišťování správného, vhodného a především přirozeného prostředí pro dítě, jenž je doprovázeno vytvářením správných podmínek pro jeho zdravý vývoj.

Za nejvíce známé a základní formy náhradní rodinné péče je považováno osvojení neboli adopce a pěstounská péče. Osvojení je specifické tím, že mezi osvojitelem a dítětem vzniká takový vztah, jako mezi rodičem a dítětem. Dítě se tedy stává právoplatným členem rodiny osvojitelů, což je doprovázeno změnou příjmení dítěte a také má právo disponovat všemi právními aspekty, např. má právo dědit. Osvojitelem se může stát jednotlivec, manželé nebo jen jeden z manželů. Je třeba konstatovat, že osvojitelé procházejí lékařským vyšetřením, které zjišťuje zdravotní stav jedinců, dále se zjišťuje zázemí osvojitelů, sociální prostředí nebo jejich osobnost (Sychrová, 2015, s. 8 - 10).

Zvláštním typem je tzv. **mezinárodní osvojení**. Jde o osvojení dítěte do nebo z ciziny. Tento typ je blíže specifikován a upraven mezinárodními smlouvami, především Úmluvou o ochraně dětí a spolupráci při mezinárodním osvojení, která byla vyhlášena pod č. 43/2000 Sb. V České republice se mezinárodním osvojením zabývá Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí se sídlem v Brně (Sychrová, 2015, s. 10 – 11).

Dále se budeme zabývat pěstounskou péčí, která je důležitým tématem bakalářské práce.

Pěstounská péče klade důraz na sanaci původní rodiny a usilování zejména o znovu vrácení dítěte k biologickým rodičům. „Pěstounská péče je forma náhradní rodinné péče, kterou v ČR garantuje a financuje stát. Rozhodnutí o svěření dítěte do péče přísluší soudu. Soud dítě svěří do pěstounské péče, pokud to zájem dítěte vyžaduje a pokud osoba pěstouna poskytuje záruky řádné výchovy dítěte.“ (Matoušek, 2003, s. 143). Pěstouni nezastávají roli biologického rodiče, jako je to u osvojení, nemají tudíž vůči dítěti vyživovací povinnost, ale zastupují jej pouze v běžných záležitostech. Za běžné záležitosti považujeme například způsob trávení volného času, výživa dítěte nebo zdravotní péče (Bellová et al., s. 152).

Páry stejného pohlaví se obecně nemohou stát pěstouny společně. Pěstounem se stává pouze jeden z partnerů. Výjimkou nejsou ani páry v registrovaném partnerství, kdy se pěstounem opět stává pouze jeden z partnerů. Tato forma se týká především určité skupiny dětí. Jak uvádí Zezulová (2012, s. 16) pěstounská péče je určena pro děti, které k adopci nejsou nějakým způsobem vhodné. Může jít o děti například romského či jiného etnika, děti, o které jejich biologičtí rodiče nejeví zájem nebo o sourozenecké skupiny. Hlavním důvodem je tedy selhání rodiny ve výchově svého dítěte.

Z dostupného *ročního výkazu o výkonu sociálně-právní ochrany* za rok 2015, jenž je vydáván Ministerstvem práce a sociálních věcí, lze vyčíst podrobné údaje o počtu dětí v náhradních rodinách. K 31. 12. 2015 bylo evidováno 10 380 dětí v pěstounské péči, z toho dětí umístěných do pěstounské péče na přechodnou dobu bylo 543. Pro srovnání, v roce 2014 bylo evidováno 9 132 dětí, z toho v pěstounské péči na přechodnou dobu bylo evidováno pouze 302 dětí. Mezi lety 2014 a 2015 lze vyčíst nárůst počtu dětí v pěstounské péči, tudíž i větší zájem pěstounů o tyto děti (MPSV, ©2015).

2.1 Typy a formy pěstounské péče

Pěstounská péče se člení do několika forem a typů. Typy pěstounské péče se dělí na individuální a skupinovou.

- **Individuální pěstounská péče** – tento typ probíhá v rodinném prostředí, kde je dítěti poskytováno plné zázemí a péče, a je z těchto typů nejrozšířenější. Pěstouny se stávají buďto příbuzní nebo cizí osoby, které ale již mají či měly s výchovou dětí zkušenosti (Matějček et al., 2002, s. 16). Do individuální pěstounské péče se umísťují buďto děti na přechodnou dobu nebo dlouhodobě. Jde o děti, jejichž biologičtí rodiče jsou např. dlouhodobě hospitalizováni z důvodu nepříznivého zdravotního stavu v nemocnici (Smolíková, 2014, s. 38).
- **Skupinová pěstounská péče** – tento typ je často nazýván jako kolektivní pěstounská péče. Charakterizován je tím, že probíhá v zařízeních pro výkon pěstounské péče. Jedná se především o tzv. SOS dětské vesničky, kdy za skupinu několika málo dětí zodpovídá „teta“. Stěžejním posláním SOS vesniček je snaha o budování plnohodnotné rodiny pro děti a především pomoc dětem ve všech směrech (Matějček et al., 2002, s. 16). Sychrová (2015, s. 13) dodává, že u jedné „tety“ žije až šest dětí a jedná se především o sourozenecké skupiny.

Mezi formy pěstounské péče řadíme dlouhodobou pěstounskou péči a pěstounskou péči na přechodnou dobu.

- **Dlouhodobá pěstounská péče** – jedním ze základních aspektů, jak už název napovídá, je nejasně určená doba pro vykonávání pěstounské péče. Pěstouni tedy nevědí, jak dlouho dítě u nich v rodině setrvá. Podle zákona však nejdéle dítě může setrvat v rodině do dosažení jeho zletilosti, nejdéle však do 26 let. Neznamená to však, že dítě musí od rodiny odejít (Detipatridomu, ©2016). Jakmile dítě dosáhne v pěstounské péči zletilosti, přestává být nezaopatřeným dítětem. V tomto případě může požádat o jednorázový příspěvek při ukončení pěstounské péče, který činí 25 000 Kč (ČESKO, 1999).
- **Pěstounská péče na přechodnou dobu** – přechodná pěstounská péče je v České republice poměrně novým institutem. Zavedena byla až v roce 2006 (Smolíková, 2014, s. 60). Tato forma je státem kontrolovaná. Nejméně jednou za 3 měsíce zde dochází sociální pracovník na posouzení stavu dítěte. Tato pěstounská péče trvá nejdéle 1 rok (ČESKO, 1999).

Pěstounská péče na přechodnou dobu je někdy nazývána profesionální pěstounskou péčí a je náročnější než dlouhodobá pěstounská péče, z toho důvodu, že jde v podstatě jen o dočasné dohlížení na dítě. Probíhá zde příprava dítěte na znovunavrácení do původní rodiny nebo do rodiny osvojitelů. Je tedy důležité, aby si pěstouni nevytvořili příliš úzký vztah k dítěti (Matějček et al., 2002, s. 17).

2.2 Legislativní ukotvení a významné dokumenty náhradní rodinné péče

Práva a povinnosti týkající se pěstounství definuje nový **občanský zákoník č. 89/2012 Sb.**, který přejal rodinné právo k roku 2014, a to ze zrušeného zákona o rodině. Občanský zákoník uvádí, že výchova dítěte v pěstounské péči je přednější před výchovou v ústavní péči. Povinnost vychovávat svěřené dítě končí jeho zletilostí nebo rozhodnutím soudu. Dále občanský zákoník rozpracovává tři hlavní podmínky vedoucí ke svěřením dítěte do pěstounské péče. Prvotní podmínkou je poskytnutí řádné péče, dále trvalé bydliště na území České republiky a třetí podmínkou je souhlas biologických rodičů se svěřením dítěte do péče (ČESKO, 2012).

Pěstounská péče je také upravena zákonem **č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí**. V zákoně je vymezeno, jaké povinnosti a práva mají pěstouni a stanovuje mimo jiné i výši příspěvků na výkon pěstounské péče, které rozpracováváme níže.

Podstatnou změnou v zákonu bylo vymezení jednotlivých zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc (dále jen ZDVOP). Cílem ZDVOP bylo pomoci dětem v rizikových situacích, v rodinách, kde figurovalo především násilí, týrání či podobné konflikty, které přímo ohrožovali dítě (ČESKO, 1999). Největším zřizovatelem těchto zařízení je Fond ohrožených dětí, který byl provozovatelem dřívějších Klokánků (Sychrová, 2015, s. 33). Ve výše uvedeném občanském zákonu jsou právě tato zařízení pojímána jako jedna z forem ústavní výchovy. Mimo ZDVOP novela zákona o sociálně-právní ochraně dětí zavádí i nové nástroje a metody sociální práce, např. individuální plán ochrany dítěte nebo dohody o výkonu pěstounské péče (ČESKO, 1999).

Nezbytnou součástí zákonů jsou i legislativní dokumenty. V roce 2009 byl vydán dokument s názvem *Národní akční plán k transformaci a sjednocení systému péče o ohrožené děti*. Akční plán byl předložen na období 2009 – 2011. Hlavními cíli dokumentu, který je zaměřen na systém práce s ohroženými dětmi a rodinami, je zvýšení kvality práce a dostupnosti služeb pro ohrožené děti a rodiny, sjednocení postupu sociálních pracovníků, snížení počtu dětí dlouhodobě umístěných ve všech typech ústavní péče, zvýšení životních šancí pro děti či podpora a rozvoj osobnosti dítěte. Konceptem je transformace systému péče s ohroženými dětmi a rodinami. Týká se především oblasti prevence proti rizikovému chování, depistáže, sociální práce s ohroženými dětmi a rodinou. Zabývá se i podporou osamostatnění dítěte či práce s dítětem v institucionální péči (MPSV, ©2009)

Významným a poměrně novým dokumentem v rámci náhradní rodinné péče je dokument z roku 2012 s názvem *Národní strategie ochrany práv dětí – Právo na dětství*, který byl připraven na základě Úmluvy o právech dítěte. Hlavním cílem je vytvoření kvalitní a funkční koncepce systému ochrany dětí do roku 2018 (MPSV, ©2013)

K dosažení tohoto cíle je důležité postupovat podle desatera základních principů:

1. „Strategie je plně zaměřena na dítě.
2. Strategie respektuje potřeby a vývoj dítěte.
3. Sleduje dlouhodobý zájem dítěte, podporuje jeho jedinečnost a vývoj.
4. Umožňuje rovné příležitosti pro všechny děti bez ohledu na jejich pohlaví, schopnosti, rasu, etnikum, zdravotní postižení, okolnosti nebo věk.
5. Zahrnuje do řešení situace děti a rodiny, stejně tak jako celé jejich sociální okolí.
6. Staví na silných stránkách dětí a rodin a identifikuje problémová místa.
7. Funguje integrovaně a ve spolupráci všech zúčastněných subjektů.

8. Je trvalým a interaktivním procesem.
9. Poskytuje a reviduje opatření a poskytované služby
10. Je založen na objektivně zjištěných skutečnostech a důkazech.“ (MPSV, ©2013)

Mimo základních principů bylo vymezeno i šestnáct oblastí aktivit sloužících k naplnění cílů. Mezi tyto aktivity řadíme např. prevenci chudoby, rozvíjení alternativ v oblasti péče o ohrožené děti apod. (MPSV, ©2013)

2.3 Finanční pomoc při pěstounské péči

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, rozděluje několik dávek pěstounské péče. Dávky jsou poskytovány pěstounům na pomoc při výchově dítěte. Rozdělení dávek je následující:

- 1) Příspěvek na úhradu potřeb dítěte
- 2) Odměna pěstouna
- 3) Příspěvek při převzetí dítěte
- 4) Příspěvek na zakoupení osobního motorového vozidla
- 5) Příspěvek při ukončení pěstounské péče (ČESKO, 1999)

Nárok na **příspěvek na úhradu potřeb dítěte** je poskytována pěstounům s nezaopatřeným a nezletilým dítětem. Tento příspěvek se liší dle věku a stupně závislosti (I-IV.) a je poskytován měsíčně.

- **Dítě do 6 let** – zdravému dítěti náleží částka 4 500 Kč, dítěti ve stupni závislosti I (lehká závislost) částka 4 650 Kč, dítěti ve stupni závislosti II (středně těžká závislost) částka 5 550 Kč, dítěti ve stupni závislosti III (těžká závislost) částka 5 900 Kč a dítěti ve stupni závislosti IV, což je vyznačována jako úplná závislost, částka 6 400 Kč (ČESKO, 1999).
- **Dítě ve věku 6 až 12 let** – zdravému dítěti náleží částka 5 550 Kč, dítěti ve stupni závislosti I částka 5 650 Kč, dítěti ve stupni závislosti II částka 6 800 Kč, dítěti ve stupni závislosti III částka 7 250 Kč a dítěti ve stupni závislosti IV částka 7 850 Kč (ČESKO, 1999).
- **Dítě ve věku 12 až 18 let** – zdravému dítěti náleží částka 6 350 Kč, dítěti ve stupni závislosti I částka 6 450 Kč, dítěti ve stupni závislosti II částka 7 800 Kč, dítěti ve stupni závislosti III částka 8 300 Kč a dítěti ve stupni závislosti IV částka 8 700 Kč (ČESKO, 1999).

- Dítě ve věku 18 až 26 let – zdravému dítěti je poskytována částka 6 600 Kč, dítěti ve stupni závislosti I částka 6 750 Kč, dítěti ve stupni závislosti II částka 8 100 Kč, dítěti ve stupni závislosti III částka 8 600 Kč a dítěti ve stupni závislosti IV částka 9 000 Kč (ČESKO, 1999).

Odměna pěstouna je vyplácena jednou za kalendářní rok a poskytuje se i v případě pracovní neschopnosti pěstouna, nařízené karantény či osoby v evidenci čekatelů na dítě, ale pouze do konce následujícího měsíce (ČESKO, 1999).

Při péči o jedno dítě se uvádí částka 8 000 Kč, je-li pečováno o dvě děti, je uváděna částka 12 000 Kč, je-li pečováno o 3 a více dětí, nebo jedná-li se o dítě ve stupni závislosti II, III, IV nebo jde jen o osobu v evidenci, vyplácí se částka 20 000 Kč. Při péči o dítě, které mu bylo svěřeno na přechodnou dobu a zároveň je toto dítě závislé na pomoci ve stupni II, III, IV, je vyplácena částka 24 000 Kč za kalendářní měsíc (ČESKO, 1999).

Částka **příspěvku při převzetí dítěte** se liší dle věku nezletilého. Jedná-li se o dítě ve věku do 6 let, vyplácí se částka 8 000 Kč. Výše příspěvku na dítě ve věku 6 až 12 let činí 9 000 Kč a výše příspěvku na dítě ve věku 12 až 18 let činí 10 000 Kč. Tento příspěvek je poskytován jen při převzetí dítěte, tedy je vyplácen jednorázově (ČESKO, 1999).

Příspěvek na zakoupení motorového vozidla se týká pouze těch pěstounů, kteří mají v péči 3 a více dětí. Výše příspěvku činí 70% pořizovací ceny motorového vozidla, nejvýše však 100 000 Kč (ČESKO, 1999).

Příspěvek při ukončení pěstounské péče náleží dítěti po dosažení zletilosti a je poskytována až do výše 25 000 Kč (ČESKO, 1999).

2.4 Pěstounská péče ve vybraných evropských zemích

Pěstounská péče se nevyskytuje pouze v České republice. Snaha pomoci opuštěným dětem trvá i v jiných zemích. Vymezíme zde koncepci pěstounské péče na Slovenku, v Rakousku, ve Švédsku a Velké Británii.

V **Rakousku** je na podporu pěstounské péče vytvořen projekt sociálně-pedagogických pěstounských rodin. Tyto rodiny přijímají těžko umístitelné děti do své péče (Zezulová, 2012, s. 177). Bubleová et al. (2002, s. 24) uvádí, že se jedná zejména o „dětí se zvláštními odlišnostmi chování, postižené tělesně nebo duševně, s obtížným kontaktem s biologickými rodinami, s vrozenými vadami, po mnoha ztroskotáních v dřívějších umístěních,

po fyzickém týrání a zneužívání, po zneužívání sexuálním, starší – žáci základních škol, se kterými je možno přijmout i jejich sourozence.“

Problematice náhradní rodinné péče se věnuje rakouské sdružení s názvem *Iniciativa náhradní rodina*, která poskytuje především poradenství a pomoc současným i budoucím pěstounským rodinám. Zakladatelkou sdružení je Dr. Elisabeth Lutter. Sdružení spolupracovalo mimo jiné i se Spolkovým svazem rakouského sdružení pro péči a osvojení dětí na projektu s názvem *Sociálně – pedagogická pěstounská rodina*. Projekt se zabývá soustavné přípravě budoucích pěstounů na výchovu dětí, mimo jiné spolupracuje i s Úřadem pro péči o mládež (Bubleová et al., 2002, s. 21 - 22).

Oproti tomu pěstounská péče na **Slovensku** se využívá pouze v těch případech, kdy biologická rodina se nedokáže postarat o své dítě. Dítě je svěřeno do pěstounské rodiny na základě rozhodnutí soudu, který zároveň stanoví rozsah práv a povinností pěstounů. Pěstouni mají za dítě stejnou zodpovědnost jako jeho biologičtí rodiče (Šmajdová Búšová, Kučera, 2015, s. 11).

Bubleová et al. (2002, s. 25) dodává, že koncepce slovenské profesionální pěstounské péče má podstatné odlišnosti oproti jiným zemím. Jedním z mnoha specifik je to, že profesionální pěstounskou péči zabezpečuje především dětský domov a jeho ředitel oproti jiným zemím, kde právě tyto úkony provádí stát. Další odlišností je i to, že pěstounská péče na Slovensku není zařazena do náhradní rodinné péče, jako je to například u nás, ale spadá pod ústavní péči. Výrazným specifickým je i proces rozhodování svěřením dítěte, kdy v tomto případě nemusí nutně rozhodovat soud.

Ve **Švédsku** je klasická pěstounská péče nejrozšířenější ze všech typů náhradní rodinné péče. Pěstouni zde mohou být jednotlivé osoby, páry či homosexuálové (Zezulová, 2012, s. 178). Pěstounská péče je daleko oblíbenější než osvojení. Za posledních 25 let bylo osvojeno ve Švédsku pouze 1 dítě. Pěstounskou péči lze najít v zákoně *Socialtjänstlagenz* roku 1989. Taktéž zde mají etický kodex profesionálního pěstouna. Žadatelé prochází náročnými přípravnými fázemi (rozhovor se sociálním pracovníkem, návštěva sociálního pracovníka v rodinném prostředí, posouzení stavu žadatelů ze strany psychologa). Do rodiny můžou být přijaty až 4 děti a délka pobytu dětí u pěstounů je průměrně 10 let (Bubleová et al., 2002, s. 18 - 19).

Velká Británie přistupuje k pěstounské péči komplexněji. Podle Zezulové (2012, s. 179) je zde poskytováno rovnou šest typů pěstounské péče. Podle údajů, k roku 2012 se ve Velké Británii vyskytovalo přibližně 25 000 pěstounských rodin (Bubleová et al., 2002, s. 27).

Prvním typem je **respitní péče**. Je určena pro zatížené rodiče, kteří nutně potřebují odpočinek. Délka respitní péče je buď pouze na víkend, nebo v rozsahu celého týdne. Poskytuje se dětem s poruchami učení nebo dětem s konfliktním vztahem k rodičům (Zezulová, 2012, s. 179).

Druhým typem je **azylová** neboli **pohotovostní** pěstounská péče. Jde o dočasné umístění dítěte k pěstounovi v období krize, kterou zrovna rodina prožívá. Může to být i situace, kdy v noci zavolá sociální pracovník či policie a nutně potřebuje nocleh pro toulající se dítě. Dítě je umístěno u pěstounů, kteří jsou za tuto formu pomoci odměňováni. Pěstounská péče tohoto typu trvá zpravidla jeden den nebo pár dní (Bubleová et al., 2002, s. 27).

Třetím typem je **krátkodobá pěstounská péče**, jež je poskytována na dobu tří měsíců. Tato forma je poskytována rodinám, které jsou dlouhodobě v krizi nebo při dlouhodobé nemoci rodiče, kdy na výchovu jeden rodič nestačí (Zezulová, 2012, s. 179).

Čtvrtý typ je nazýván **středně dlouhá pěstounská péče**. Jde o nejčastější typ pěstounské péče ve Velké Británii. Zásadně je poskytován po dobu dvou týdnů, nejdéle však do dvou let. Velké množství dětí přechází ze středně dlouhého typu do dlouhodobého typu pěstounské péče. Hlavním úmyslem je poskytnutí času rodičům, ale i dětem při řešení osobních nebo jiných krizí (Bubleová et al., 2002, s. 27).

Pátým typem je **dlouhodobá a trvalá péče**, která oproti středně dlouhé pěstounské péči trvá delší dobu, zpravidla do doby dovršení zletilosti dítěte, tedy do 18 let. (Zezulová, 2012, s. 179).

Šestým typem je **soukromá pěstounská péče**. Tento typ je závislý výlučně na rodičích. Charakteristický je tím, že biologičtí rodiče dítěte si sami vybírají pěstouny pro své dítě a následně jim vyplácejí příspěvek za výkon pěstounské péče. I do tohoto typu ovšem zasahuje příslušný sociální pracovník, který vhodnost výběru pěstouna musí schválit (Bubleová et al., 2002, s. 27).

2.5 Jak se stát pěstounem?

Fáze procesu můžeme vymezit ve třech etapách: rozhodování se, úřední vyřizování a přijetí nového člena do rodiny (Sdružení pěstounských rodin, ©2016).

První etapa – rozhodování se. Tento krok je velice důležitý pro budoucí pěstouny. Vystávají zde otázky, zda budoucí pěstouni zvládnou péči o dítě, nebo zda si k dítěti najdou správný vztah. Důležitým krokem je i seznámení širší rodiny o svém úmyslu přijetí cizího dítěte (Sdružení pěstounských rodin, ©2016).

Druhá etapa – úřední vyřizování. Prvním krokem je podání žádosti o zprostředkování pěstounské péče. Tato žádost se podává na příslušném úřadě obce s rozšířenou působností a je spojena se sociálním šetřením u rodiny žadatelů. Krajský úřad provádí odborné posouzení žadatele (motivace, prostředí, zdravotní stav apod.). V další fázi nastává zařazení budoucích pěstounů do evidence na základě odborného posouzení. Zároveň krajský úřad informuje žadatele o tom, zda jsou či nejsou vybráni jako vhodní pěstouni pro dítě. Závěrečné ustanovení o svěřením dítěte do péče se provádí na základě soudního rozhodnutí. Tuto etapu zakončuje první osobní kontakt budoucích rodičů s dítětem, který zprostředkovává krajský úřad (Sdružení pěstounských rodin, ©2016).

Třetí etapou je přijetí nového člena do rodiny. První seznamování budoucích rodičů s dítětem probíhá už na krajském úřadě. Poté se rodiče vydají do kojeneckých ústavů nebo dětských domovů, kde probíhá oficiální předání dítěte do pěstounské rodiny (Sdružení pěstounských rodin, ©2016).

3 HOMOPARENTALITA

Homosexuální rodina neboli homoparentalita je zastřešujícím pojmem homosexuality a parentality, což označujeme rodičovství. Termín „*homoparentalité*“ byl poprvé použit ve 2. polovině 90. let francouzskými aktivisty (Polášková, 2009, s. 33). Homosexuální rodiny jsou stále středem pozornosti, možná i kvůli tomu je toto téma charakterizováno jako kontroverzní. Částečně je to tím, že svou povahou se homosexuální rodiny odlišují od těch tradičních.

Rodina obecně je charakterizována intimními vztahy, sympatiemi, vzájemným uspokojováním základních potřeb či vzájemnou identifikací. Sychrová (2015, s. 43) dodává, že rodina je tam, kde se člověk cítí dobře, a tam, kde se jedinec cítí v bezpečí. „Každá rodina je originální, má svá tajemství, zvyky, svůj jazyk a způsob komunikace. To vše je druhým nesdělitelná a neuchopitelná zkušenost.“

Giddens (2012) uvádí, že v rámci homoparentality se mluví o vzniku tzv. rodin výběru (*families of choice*), které se vyznačují především přátelskými vztahy. Také dodává, že homoparentalita a soužití stejnopohlavních párů je pouhý experiment, který však doprovází tvorba vlastních nových pravidel a norem, které si rodiny nastavují.

Oproti tomu Warner (cit. podle Nedbálková, 2011, s. 51) má zcela negativní pohled na tuto formu rodičovství. Za jediný ideál považuje pouze heterosexuální rodinu. Homosexualita je tedy z jeho pohledu vnímána jako ryze promiskuitní. Naskytuje se zde tedy otázka, jak může fungovat rodičovství homosexuálních párů? Sobotková (2001, s. 155) uvádí, že pokud jsou rodiče šťastní, jsou šťastné i děti a mají dokonce daleko lepší vztah mezi sebou. Okolnosti týkající se sexuální orientace zde nehrají žádnou roli. Jediným citelným problémem je vnímání společnosti, která stále není připravena respektovat páry stejného pohlaví.

Uzel a Mitlöhner (2007, s. 27) uvádí fakt, že o výchovu dětí mají zájem spíše lesby než gayové. Je to zejména dáno mateřským pudem, kterým jsou ženy obdarovány. Autoři dále uvádějí, že výzkumy zabývající se primárně rodičovstvím gayů zatím neexistují.

3.1 Výzkumy realizované v oblasti homoparentality

V této podkapitole se budeme věnovat zejména výzkumům týkajících se výchovy dětí homosexuálními rodiči. Výzkumy byly orientovány především na tyto tři oblasti:

- „Zdravý psychologický vývoj dětí nebo jejich pocit štěstí a spokojenosti
- Sexuální chování a sexuální preference dětí v období dospívání
- Genderové chování a genderová preference dětí.“ (Nedbálková, 2011, s. 33).

Green ve svém výzkumu porovnávající rozdíly mezi heterosexuálními a homosexuálními rodiči objasňuje, že mezi dětmi vychovávaných v homosexuálních rodinách a dětmi žijících v tradičních rodinách, nejsou žádné podstatné rozdíly. Tato tvrzení byla ověřena inteligentními testy, testy preferencí genderových rolí apod. Susan Golombok dodává a zároveň poukazuje ve svém výzkumu z roku 2000, že děti vychovávané v homoparentálních rodinách jsou daleko více empatictější a tolerantnější než děti z heterosexuálních rodin (cit. podle Nedbálková, 2011, s. 33-34).

Nedbálková (2011, s. 55-60) v letech 2004 – 2008 realizovala výzkum v 15 stejnopohlavních rodinách (14 lesbických rodin a jedna rodina gayů), v nichž žilo celkem 21 dětí (8 dětí z předešlého heterosexuálního vztahu). Většina žen a mužů pocházela ze střední až vyšší třídy, tedy zastupovaly vyšší posty jako je např. manažerka, právnička, lékařka apod. Zkoumala především vztahovost mezi rodiči, dětmi a veřejností. Ze zjištění vyplynulo, že ženy, lesby, se nesnaží nijakým způsobem vyčnívat a ani nijak zvlášť nehájí svá práva či práva svých dětí. Je pro ně podstatné zapadnout do světa ostatních a nevyčnívat.

Z dalších zahraničních šetření můžeme uvést například výzkum AAP (American Academy of Pediatrics) z roku 2013, který ukázal, že vývoj dítěte ovlivňují především vztahy mezi členy rodiny a situace, například rozvod rodičů nebo domácí násilí. Pohlavní identifikace nebo orientace rodičů nemají žádný výrazný vliv. Pro děti je tedy důležitější vztah a harmonie panující uvnitř rodiny než sexuální orientace (cit. podle Perrin, Siegel, 2013). Z realizovaných výzkumů je patrné, že dětem vychovávaných ve stejnopohlavních rodinách nehrozí žádné nebezpečí z hlediska zdravého vývoje dítěte. Je tedy především na veřejnosti, aby přehodnotili svůj postoj k těmto minoritám a umožnili jim plně se socializovat do společnosti.

3.2 Argumenty pro a proti rodičovství homosexuálních párů

Níže uvádíme významné a často diskutované argumenty, týkající se výchovy dětí homosexuálními páry. Nedbálková a Polášková (2004, s. 6) uvádějí, že rodičovství je více typické spíše pro lesby než gaye.

„Dítě homosexuálních rodičů je výrazně odlišné od dětí z heterosexuálních rodin.“

Nedbálková a Polášková (2004, s. 6) poukazují na provedených výzkumech, že děti vychovávané v lesbických rodinách jsou vedeny k větší empatii a toleranci k odlišnostem. Z celkového porovnání mezi gay a heterosexuálními rodinami nebyly zjištěny žádné podstatné rozdíly. Neprojevily se tudíž žádné významné odchylky v oblasti oblékání, v otázkách budoucnosti nebo rozdělení rolí.

Oproti tomu z porovnání mezi lesbickými a heterosexuálními rodinami nepatrné odlišnosti zjištěny byly. V oblasti zaměstnání si dcery lesbických matek volily spíše mužské povolání. Synové těchto matek se naopak vykazovali menší agresivitou a byli především vedeni k tomu, aby své pocity dávali jasně najevo (Nedbálková, Polášková, 2004, s. 6)

„Dětem chybí vzor otce či matky.“

Argument, že dětem chybí vzor matky či otce, je čím dál tím více používán. Sobotková (2001, s. 155) tuto situaci vysvětluje tak, že dětem doopravdy mužský vzor nechybí a můžou jej spatřovat například u dědečka nebo u strýce.

O stejném problému bychom mohli mluvit v případě, kdy je dítě vychováváno pouze jedním rodičem. Zde nevidíme žádný rozdíl mezi výchovou osamocené matky či otce a rodičovstvím stejnopohlavních párů (Fafejta, 2016, s. 144).

„Gayové a lesbičky nejsou duševně zdraví, tudíž není vhodné, aby vychovávali děti.“

Tvrzení můžeme spojovat především s historií, kdy homosexualita byla vnímána jako patologická nemoc. Od roku 1960 bylo realizováno více než stovka výzkumů, které se týkaly duševního zdraví homosexuálů. Ze zjištění vyplynulo, že homosexuálně orientovaní jedinci jsou stejně zdraví a psychicky vyrovnaní jako heterosexuálové (Ondrisová et al., 2002, s. 96).

„Z dětí vychovávaných homosexuálními rodiči vyrostou taktéž homosexuálně orientovaní lidé.“

Předpoklad, že z dětí homosexuálů se také stanou homosexuálně orientovanými je jako tvrdit, že z dětí, které vyrůstají v heterosexuálních rodinách, dospějí jen heterosexuálové. Studie věnované sexuální orientaci na stovkách dětí z GLB rodin ukazují, že tento mýtus je již vyvrácený (Ondrisová et al., 2002, s. 97 - 98).

„Rodičovství leseb a gayů je sobecké, protože ignorují nejlepší zájem dítěte.“

U všech žen se přepokládá mateřský pud. Nicméně u lesbických žen se ale toto neočekává, předpokládá se, že ženy homosexuálně orientované se vzdají rodičovství a mateřství v rámci dobrého zájmu dítěte (Alldred, 1998, s. 16).

„Děti nejsou schopny se začlenit do kolektivu.“

Otázka socializace je spíše problémem samotné společnosti, která ne vždy je tolerantní k dětem z homosexuálních rodin. Psycholožka Judith Stacey (cit. podle Nedbálková, Polášková, 2004, s. 5) poukazuje na odlišnosti lesbických rodin v pozitivním smyslu. Poukazuje na fakt, že děti z lesbických rodin jsou méně konfliktní a daleko více komunikativní než děti z heterosexuálních rodin. Nedbálková a Polášková (2004, s. 6) zároveň dodávají „zatímco děti heterosexuálních rodičů ve zkoumané věkové skupině výrazně častěji svůj volný čas trávily s dětmi stejného pohlaví, děti lesbických matek si podle výsledku výzkumu častěji hrály a přátelily se s dětmi stejného i opačného pohlaví.“

3.3 Právní aspekty homoparentality

V České republice byla homosexualita považována za trestnou až do roku 1961, ve stejném roce byl zákon, který homosexualitu trestal smrtí, zrušen (Polášková, 2009, s. 35). Současně se Česká republika vyznačuje větší rovnoprávností oproti situaci v jiných zemích. Významným krokem kupředu a zároveň pozitivem jsou změny, ke kterým v posledních letech směřujeme, a to zejména v oblasti legalizace a podpoře homosexuálních sňatků, především v západní Evropě. I když legislativa u nás ještě zaostává a gayové či lesby nemají dostatek práv jako je to v jiných zemích, lze vidět nepatrné pokroky.

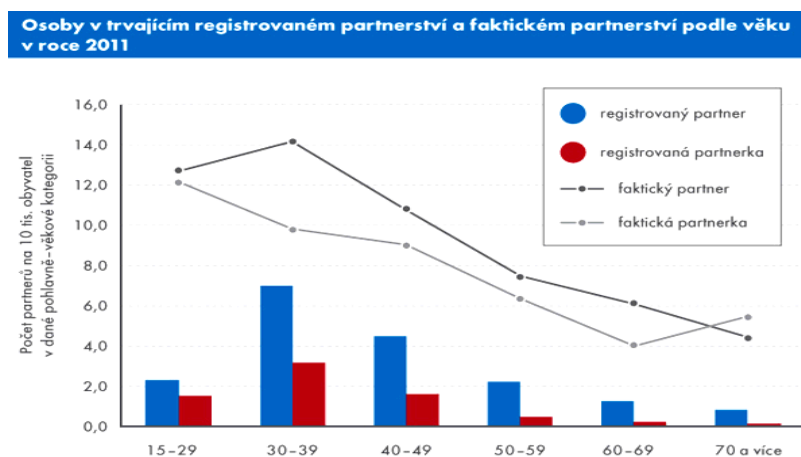
Prvním významným krokem byl **zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství**, ve znění pozdějších předpisů. Zákon hovoří o registrovaném partnerství jako o partnerství, které mohou uzavřít dvě osoby stejného pohlaví, tedy dva muži nebo dvě ženy, nicméně musí splňovat několik podmínek (ČESKO, 2006).

Podmínky jsou následující:

- „Alespoň jeden z partnerů musí mít trvalé bydliště v České republice
- Partneři nesmí být příbuzní
- Partneři musí být plnoletí a svéprávní
- Partner nemá uzavřené manželství či registrované partnerství s někým jiným“ (ČESKO, 2006)

Homosexuální páry uzavírají partnerství před matričním úřadem a to zcela dobrovolně (ČESKO, 2006). Zákon charakterizuje toto partnerství neboli vztah dvou žen nebo dvou mužů jako „trvalé společenství dvou osob stejného pohlaví vzniklé způsobem stanoveným zákonem“ (Štěpánková, Čížinský, 2006).

Podle Českého statistického úřadu, kdy proběhlo sčítání lidu v roce 2011, možnost uzavřít registrované partnerství využilo 1 437 mužů ve věku 18 a více let a 581 žen. Z průzkumu je patrné, že registrovaným partnerství se kloní více muži než ženy. Dalším faktem je, že 838 mužů má středoškolské vzdělání a 307 mužů je vysokoškolsky vzdělaných. U žen má 308 středoškolské vzdělání a pouze 98 žen je vysokoškolsky vzdělaných (ČSÚ, ©2011). Graf můžeme vidět níže.

Obrázek 1: Osoby žijící v registrovaném partnerství v roce 2011 (ČSÚ)

Mimo jiné se zákon dotýká i oblasti stejnopohlavního rodičovství, kde uvádí, že pouze jedinec se může stát pěstounem, nikoli pár, jak už bylo vysvětleno výše.

Okrajově se této problematice dotýká i **zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotnických službách**, který zde řeší otázku umělého oplodnění. Legislativa uvádí, že umělé oplodnění lesbickým ženám a ženám bez partnera není dovoleno. Umělé oplodnění je

právně umožněno pouze heterosexuálním párům, i v případě, že nejsou oddáni (ČESKO, 2011).

Dalším významným právním dokumentem je **Listina základních práv a svobod (č. 2/1993 Sb.)**. Listina se přímo stejnopohlavnímu rodičovství nedotýká, je zde však důležitá v oblasti práva na soukromí či své důstojnosti. Listina podle úvodního Článku 1 pojednává o tom, že lidé jsou si rovni v důstojnosti a v právech. Dále je nutné konstatovat, že podle Článku 3, jsou základní práva a svobody platná pro všechny bez rozdílu pohlaví, barvy pleti, rasy, jazyka, víry a náboženství, politického nebo jiného myšlení, národního či sociálního původu, příslušnosti k národnostem nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení (ČESKO, 1993).

3.4 Souhrnný přehled LGB práv

Na závěr uvádíme přehled vybraných evropských zemí, které povolují registrované partnerství, pěstounskou péči nebo osvojení dítěte homosexuálními páry.

ZEMĚ	REGISTROVANÉ PARTNERSTVÍ	OSVOJENÍ (ADOPCE)	PĚSTOUNSKÁ PÉČE
Norsko	Povoleno od roku 1993	Povoleno adoptovat dítě partnera	Povolena od roku 2001
Česká republika	Povoleno od roku 2006	Povoleno pouze jednomu z partnerů	Povoleno pouze jednomu z partnerů
Dánsko	Povoleno od roku 1989	Povoleno od roku 1999 pouze omezeně	Povolena společná pěstounská péče
Švédsko	Povoleno od roku 1995	Povoleno od roku 2003	Povolena společná pěstounská péče
Maďarsko	Povoleno od roku 2009	Nepovoleno	Nepovoleno
Nizozemí	Povoleno od roku 1998	Povoleno	Povoleno do společné péče

Francie	Povoleno od roku 1999	Povolena společná adopce od roku 2013	Povoleno do společné péče
Belgie	Povoleno od roku 2000	Povoleno od roku 2005	Povoleno do společné péče
Rakousko	Povoleno od roku 2010	Povolena společná adopce od roku 2016	Povoleno
Slovensko	Nepovoleno	Nepovoleno	Nepovoleno

Tab. 2: Výčet evropských zemí povolujících registrované partnerství, osvojení či pěstounskou péči homosexuálními páry.

Z tabulky lze vyčíst, že registrované partnerství bylo nejdříve povoleno v Dánsku. Pěstounská péče a osvojení dítěte homosexuály se rok od roku rozšiřuje do dalších zemí. Zajímavostí je, že sousední Slovensko neumožňuje homosexuálním párům registrované partnerství ani osvojení či pěstounskou péči.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 METODOLOGIE VÝZKUMU

V praktické části bakalářské práce se zabýváme problematikou pěstounské péče u homosexuálních párů. Tímto tématem se budeme zabývat vzhledem k aktualitě tématu a blízkosti ke studovanému oboru. Sociální pedagogika se obecně zaměřuje na výchovu a pomoc jak rodinám, skupinám, které se vyznačují rizikovým chováním i sociálně znevýhodněným osobám. Do skupiny sociálně znevýhodněných, v tomto případě můžeme řadit i homosexuální páry, kterým prozatím není umožněno společně vychovávat dítě.

Jak už bylo uvedeno v teoretické části, názory veřejnosti na homosexualitu se výrazně liší. Uzel a Mitlöchner (2007, s. 26) ukazují na provedených výzkumech, že mladí lidé, především z velkých měst, mají k homosexuálům spíše liberálnější postoj. Opakem je pohled katolíků a starších lidí, většinou z malých měst či sídel. Tito lidé, převážně muži, mají k homosexuálům nepřátelský vztah. Negativní pohled na homosexualitu mají i lidé s nižším vzděláním. K tomuto argumentu se připojuje i Vágnerová (2008), která rovněž dodává, že mladí lidé s nižším vzděláním jakoukoliv odchylku v chování posuzují negativně.

4.1 Výzkumný problém a výzkumné cíle

Výzkumným problémem tohoto tématu je **vymezení názorů mladých dospělých ve věku 20 – 35 let na pěstounskou péči u homosexuálních párů**. Dále jsme si určili výzkumné cíle – hlavní výzkumný cíl (HVC) a dílčí výzkumné cíle (DVC).

Hlavní výzkumný cíl (dále jen HVC):

- HVC: Zjistit názory mladých dospělých na pěstounskou péči u homosexuálních párů.

Dílčí výzkumné cíle (dále jen DVC):

- DVC1: Zjistit názory mladých dospělých na výchovu dětí homosexuálními páry.
- DVC2: Zjistit, zda se liší názory mužů a žen na pěstounskou péči u homosexuálních párů.
- DVC3: Zjistit, zda existuje rozdíl mezi vzděláním respondentů a jejich názory na pěstounskou péči u homosexuálních párů.
- DVC4: Zjistit, zda existuje rozdíl mezi bydlištěm respondentů a jejich názory na pěstounskou péči homosexuálními páry.
- DVC4: Zjistit pozitiva výchovy dětí homosexuálními páry dle respondentů.

- DVC5: Zjistit negativa výchovy dětí homosexuálními páry dle respondentů.

4.2 Výzkumné otázky

Dále jsme si na základě výzkumných cílů stanovili hlavní výzkumnou otázku (HVO) a dílčí výzkumné otázky (DVO).

Hlavní výzkumná otázka (HVO):

- HVO: Jaké jsou názory mladých dospělých na pěstounskou péči u homosexuálních párů?

Dílčí výzkumné otázky (DVO):

- DVO1: Jaké jsou názory mladých dospělých na výchovu dětí homosexuálními páry?
 - Odpovídají otázky 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12
- DVO2: Existuje souvislost mezi názory a pohlavím respondentů na pěstounskou péči u homosexuálních párů?
 - Odpovídají otázky č. 1, 10
- DVO3: Existuje souvislost mezi vzděláním respondentů a jejich názorem na pěstounskou péči homosexuálními páry?
 - Odpovídají otázky č. 5, 10
- DVO4: Existuje souvislost mezi bydlištěm respondentů a jejich názorem na pěstounskou péči homosexuálními páry?
 - Odpovídají otázky č. 3, 10
- DVO5: Jaká pozitiva přináší výchova dětí homosexuálními páry dle respondentů?
 - Odpovídají otázky č. 17, 18, 19, 21, 23, 24
- DVO6: Jaká negativa přináší výchova dětí homosexuálními páry dle respondentů?
 - Odpovídají otázky č. 13, 14, 15, 16, 20, 22, 25

4.3 Hypotézy a operacionalizace proměnných

V závislosti na stanovené relační otázce vymezujeme i hypotézy a určujeme závisle a nezávisle proměnné.

- H1: Mezi názory mužů a žen na pěstounskou péči homosexuálními páry existuje souvislost.
 - Závisle proměnná – názor
 - Nezávisle proměnná – pohlaví

- H2: Mezi názory respondentů na pěstounskou péči homosexuálními páry a jejich vzděláním existuje souvislost.
 - Závisle proměnná – názor
 - Nezávisle proměnná – vzdělání
- H3: Mezi názory respondentů na pěstounskou péči homosexuálními páry a jejich bydlištěm existuje souvislost.
 - Závisle proměnná – názor
 - Nezávisle proměnná - bydliště

4.4 Výzkumný soubor

Cílovou skupinou našeho výzkumu je mladá dospělost, konkrétně osoby ve věku 20 - 35 let. Vycházíme z dělení dospělosti dle Thorové (2015), která období mladé dospělosti popisuje jako poměrně dynamické. Lidé v tomto věku mají více energie, vyznačují se tvořivostí a pevným zdravím. Nelze opomenout ani to, že se v této fázi lidé nacházejí na vrcholku svých fyzických sil a stabilizují si tak své základní životní postoje. Současně některé heterosexuální páry vstupují do manželství, vytvářejí tedy základní jednotku rodiny, jejímž hlavním cílem je vytvoření stabilní základny pro výchovu dětí. „Homosexuální páry jako alternativu k manželství uzavírají veřejnoprávně institucionalizovaný svazek., tzv. registrované partnerství.“ (Thorová, 2015, s. 441-442)

Tento soubor je vybrán z toho důvodu, že lidé v tomto věku navazují trvalé partnerské vztahy, což vede často i k manželství či založení rodiny.

4.5 Způsob získávání respondentů

Cílovou skupinu jsme získali dostupným výběrem. Dotazník byl směřován na věkovou skupinu 20 – 35 let, tudíž byli oslovováni především mladí lidé. Dotazník byl zveřejněn na internetových stránkách www.survio.cz v časovém rozpětí od 28. prosince 2016 do 3. února 2017. Způsob oslovení probíhal pomocí sociálních sítí. Základní soubor sčítal celkem 187 respondentů, z nichž 36 respondentů bylo vyřazeno z důvodu nízkého věku a neúplně vyplněného dotazníku. Celkově jsme tedy pro výzkum získali **151** respondentů a návratnost dotazníku činí **81%**. Přibližně čtvrtina respondentů projevila zájem o výsledky výzkumu.

4.6 Technika a metoda sběru dat

Vzhledem ke kvantitativnímu pojetí tématu je výzkum realizován pomocí dotazníku, který je zároveň hlavní metodou.

Polostrukturovaný dotazník je tvořen celkem 25 uzavřenými a otevřenými otázkami, z toho 5 otázek se doptává na základní údaje o respondentech, 7 otázek na názory respondentů týkající se výchovy dětí homosexuálními páry a dále je zde 11 škálových položek a 2 otevřené otázky, které obsahují úskalí a přínosy výchovy dětí těchto párů.

Část dotazníku byla převzata a upravena od Janošové (2000) z knihy: *Názory na homosexualitu v současné společnosti*.

4.7 Předvýzkum

Předvýzkum byl proveden v období od 20. prosince 2016 do 26. prosince 2016. Dotazníky byly předány respondentům osobně a v papírové podobě. Zúčastnilo se jej celkem 10 respondentů. Respondenti uvedli svůj názor a poznámky na kvalitu dotazníku a zároveň projevili zájem o výsledky. Během předvýzkumu se neprojevily při vyplňování dotazníků respondenty žádné nejasnosti.

4.8 Způsob zpracování dat

Metodologicky vycházíme z Miroslava Chrásky (2016). Jelikož jsme si zvolili jako hlavní výzkumnou metodu dotazníkové šetření pomocí internetových stránek www.survio.cz, způsob zpracování je tedy čárkový metoda. Získaná data jsou důsledně zapsána do tabulového procesoru Microsoft Office Excel. Následně jsme ve výzkumu použili test nezávislosti chí-kvadrát pro čtyřpolní tabulku.

5 ANALÝZA DAT

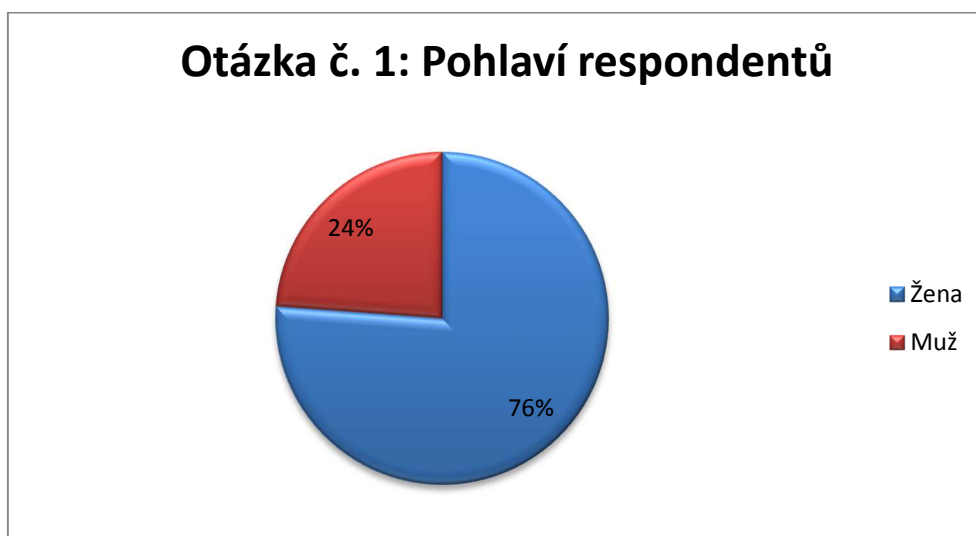
Jak už bylo uvedeno výše, pro náš výzkum jsme získali **151** respondentů a návratnost dotazníku byla tudíž **81%**. Otázky z realizovaného dotazníku jsme pro lepší přehlednost následně rozdělili do třech kategorií:

- sociodemografické otázky (základní údaje o respondentech);
- otázky zaměřené na názory respondentů;
- otázky zjišťující negativa a pozitiva výchovy dětí homosexuálními páry.

Nejprve se zabýváme základními údaji o respondentech, na které odpovídají otázky č. 1, 2, 3, 4, 5 v dotazníku. Zde jsme zjišťovali pohlaví, sexuální orientaci, bydliště, věk a vzdělání respondentů.

ZÁKLADNÍ ÚDAJE O RESPONDENTECH

Otázka č. 1: Vaše pohlaví

Graf 1: Pohlaví respondentů

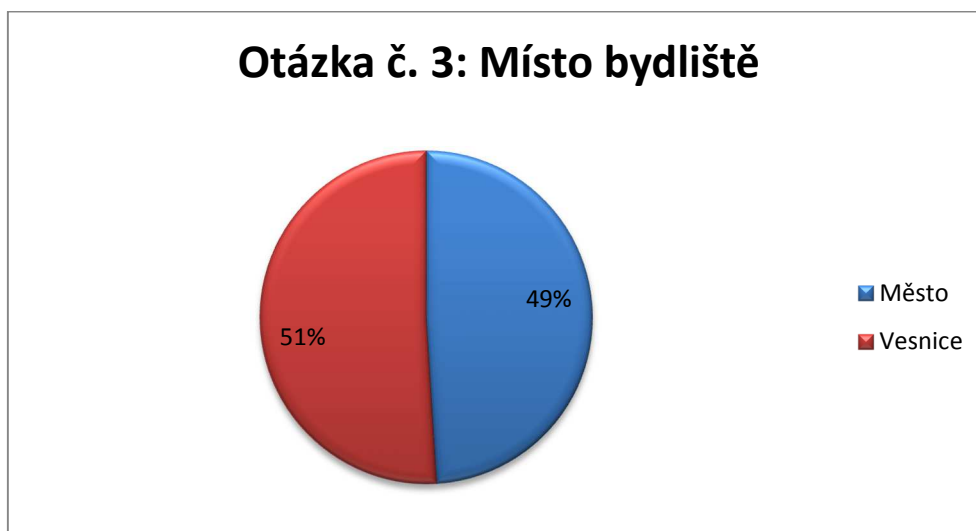
První otázka se týkala pohlaví respondentů. Z celkového počtu respondentů (151) odpovídalo 115 žen (**76,16%**) a 36 mužů (**23,84%**).

Otázka č. 2: Vaše sexuální orientace

Graf 2: Sexuální orientace respondentů

Další otázka se doptávala na sexuální orientaci respondentů. Zde měli respondenti na výběr ze tří položek (heterosexuální, homosexuální a bisexuální).

Z celkového počtu respondentů (151) bylo ve výzkumu přítomno 144 (**95,37%**) heterosexuálně orientovaných jedinců. Homosexuálně orientovaných respondentů bylo pouze 5 (**3,31%**). Bisexuálních respondentů bylo zastoupeno pouze 2 (**1,32%**). Můžeme si tedy povšimnout, že námi zvolený výzkumný vzorek tvoří především heterosexuálně orientovaní lidé.

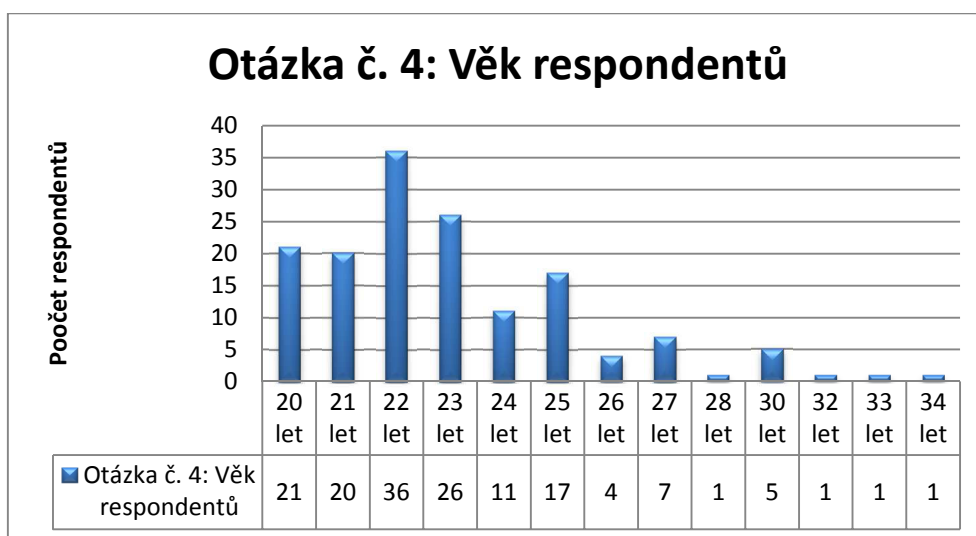
Otázka č. 3: Bydliště respondentů

Graf 3: Místo bydliště respondentů

Třetí otázka se doptávala na bydliště respondentů. Zde měli respondenti na výběr ze dvou položek – město a vesnice. Město, jako místo bydliště uvedlo 74 respondentů (**49,00%**). Z vesnice pochází 77 respondentů (**51,00%**). Zastupitelnost respondentů z měst a vesnic je tedy vyrovnaná.

Otázka č. 4: Věk respondentů

Čtvrtá otázka, zjišťující věk respondentů byla otevřená. Věkové rozmezí, které jsme si pro výzkum stanovili, bylo 20 – 35 let.

Graf 4: Věkové složení respondentů

Z grafu č. 4 je patrné, že se výzkumného šetření zúčastnilo 36 respondentů (**23,84%**) ve věku 22 let. Dále byli účastni respondenti ve věku 23 let (26 respondentů; **17,22%**) a respondenti ve věku 21 let (20 respondentů; **13,25%**). Respondentů ve věku 20 let bylo přítomno 21 (**13,91%**). Dále zde bylo 17 respondentů (**11,26%**) ve věku 25 let a respondentů ve věku 24 let bylo přítomno 11 (**7,28%**). Výzkumu se také zúčastnilo 7 respondentů ve věku 27 let (**4,64%**). Dále 4 respondenti ve věku 26 let (**2,65%**) a ve věku 30 let bylo 5 respondentů (**3,31%**). Nejméně respondentů bylo ve věku 28 let (1 respondent; **0,66%**), 32 let (1 respondent; **0,66%**), 33 let (1 respondent; **0,66%**) a ve věku 34 let (1 respondent; **0,66%**). Nejpočetnější skupinou jsou tudíž mladí dospělí ve věku 22 let.

Otázka č. 5: Vzdělání respondentů

Graf 5: Vzdělání respondentů

Další otázka z dotazníkového šetření se týkala nejvyššího dosaženého vzdělání respondentů. Respondenti měli na výběr ze 4 položek (základní vzdělání, středoškolské vzdělání s výučním listem, maturitou nebo vysokoškolské vzdělání).

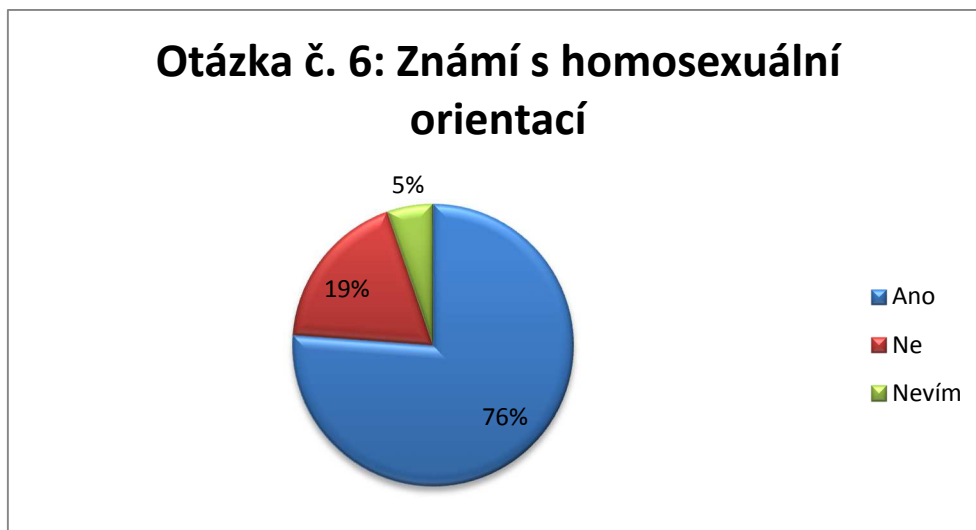
Z výše uvedeného grafu je patrné, že respondenti se základním vzděláním a se středoškolským vzděláním, které bylo ukončeno výučním listem, nejsou ve výzkumu zastoupeni. Respondentů se středoškolským vzděláním ukončené maturitou bylo 108 (**71,52%**). Respondentů s vysokoškolským vzděláním bylo celkem 43 respondentů (**28,48%**). Můžeme si tedy povšimnout, že ve výzkumu převažují názory mladých dospělých se středoškolským vzděláním.

OTÁZKY ZAMĚŘENÉ NA NÁZORY RESPONDENTŮ

Otázky číslo 6, 7, 8, 9, 10, 11 a 12 se zaměřují na názory respondentů na fenomén pěstounská péče a výchova dětí u homosexuálních párů. Tyto otázky mimo jiné odpovídají i na dílčí výzkumné otázky 1, 2, 3, 4 a jim příslušné hypotézy.

Otázka č. 6: Patří mezi lidi, které osobně znáte, lidé s homosexuální orientací?

Zde měli respondenti na výběr ze tří možností – ano, ne, nevím. Z celkového počtu respondentů (151) odpovědělo 115 respondentů kladně (**76,16%**), 28 respondentů neznají žádné osoby s homosexuální orientací, což odpovídá **18,54%**. Zbýlých 8 respondentů odpovědělo neutrálně (**5,30%**), z toho důvodu můžeme usuzovat, že možná znají homosexuálně orientované osoby, ale nejsou si zcela jisti.

Graf 6: Známí s homosexuální orientací

K této otázce se vztahuje i **otázka č. 7**. Zde měli respondenti uvést, **jakou mají zkušenost s homosexuálními lidmi**. Můžeme vidět, že na tuto položku odpovídalo pouze 115 respondentů, kteří v minulé otázce uvedli, že znají homosexuálně orientované jedince.

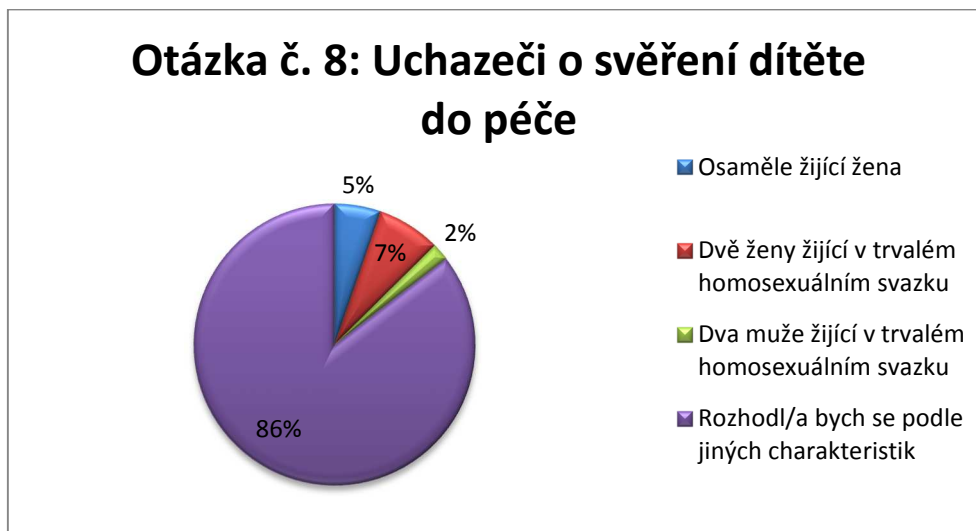

Graf 7: Zkušenost mladých dospělých s homosexuálně orientovanými lidmi

Ze 115 respondentů uvedlo 52 osob (**45,22%**), že mají s homosexuálními lidmi jen **kladnou zkušenost** a tudíž nemají proti nim žádné výhrady. Dále 25 respondentů (**21,74%**) považuje homosexuály za své **dobré přátele**. Respondenti také uvedli, že homosexuálové jsou k nerozeznání od heterosexuálních jedinců. Takto odpovědělo 23 respondentů (**20,00%**). Respondentů, kteří zaznamenali **kladnou i negativní zkušenost** bylo pouze 7 (**6,09%**). Dále 4 respondenti (**3,48%**) uvádějí, že jsou homosexuálové součástí jejich ro-

diny (bratranec, sestřenice, sourozenec). Stejný počet respondentů uvedlo (**3,48%**), že homosexuální jedinci jsou **lepšími lidmi než heterosexuálové**.

Otázka č. 8: Uchazeči o svěření dítěte do péče

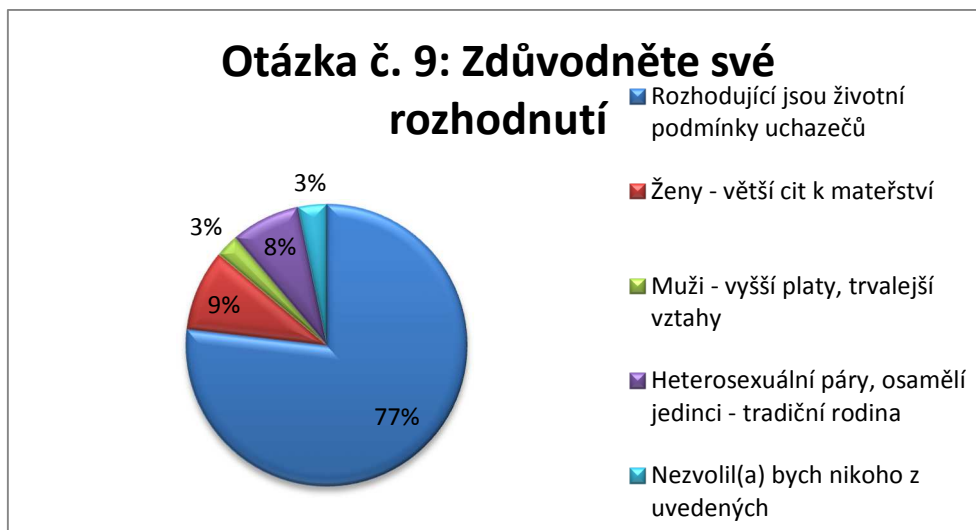
Graf 8: Uchazeči o svěření dítěte do péče

U této otázky se měli respondenti rozhodnout, komu by z uvedených uchazečů svěřili dítě do pěstounské péče. Respondenti se rozhodovali mezi osaměle žijící ženou, osamělým mužem, mezi dvěma ženami, které žijí v trvalém homosexuálním svazku, či dvěma muži, kteří žijí v trvalém homosexuálním svazku. Dále zde byla na výběr i odpověď, jenž říká, že by se respondenti rozhodovaly podle zcela jiných charakteristik a životních podmínek uchazečů.

Celkem 129 respondentů (**85,43%**) odpovědělo, že by se rozhodovalo podle jiných charakteristik a životních podmínek uchazečů. Dále 11 respondentů (**7,28%**) uvedlo, že by svěřilo dítě do péče dvěma ženám žijícím v trvalém homosexuálním svazku. Osaměle žijící ženu, jako uchazečku o svěření dítěte do péče by zvolilo 8 respondentů (**5,30%**). Dva muže žijící v trvalém homosexuálním svazku by zvolili 3 respondenti (**1,99%**). Osamělého muže jako uchazeče o svěření dítěte do péče by ne zvolil žádný z respondentů.

Můžeme tedy vidět, že odpovědi respondentů jsou různorodé a rozhodovali by se pro vhodné uchazeče individuálně v závislosti na jejich životní podmínky.

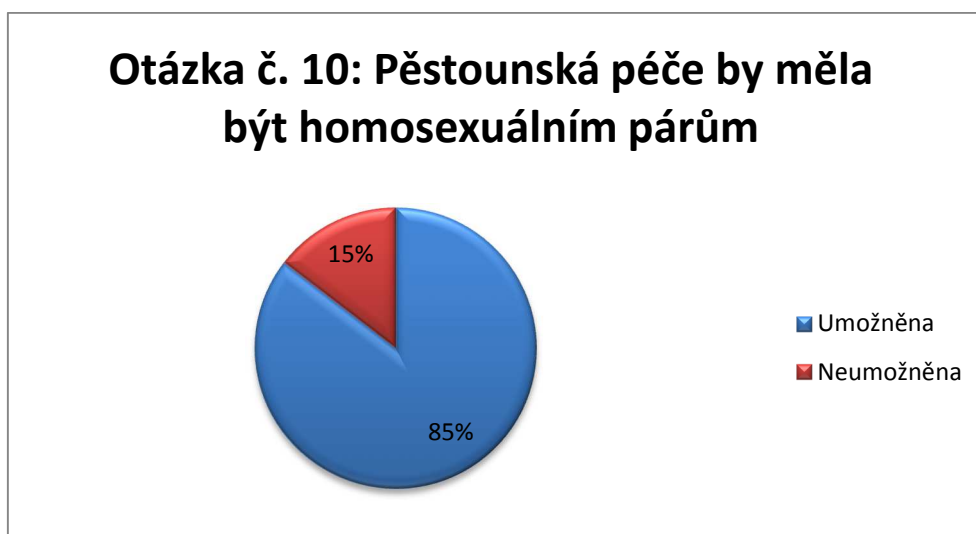
K této otázce se vztahovala i **otázka č. 9, kde měli respondenti své rozhodnutí u předchozí otázky odůvodnit**.

Graf 9: Odůvodnění rozhodnutí u otázky č. 8

V této otázce respondenti popisovali, na základě čeho se rozhodovali pro odpověď, kterou uvedli výše. Vidíme, že 116 respondentů (**76,82%**) by se rozhodovalo pro vhodného kandidáta podle individuálních životních podmínek a charakteristik respondentů (tj. individualita člověka, zázemí, prostředí, charakter, chování apod.) Dále 14 respondentů (**9,27%**) popsalo, že ženy mají větší cit k mateřství, a proto zvolili tuto možnost. Muže, jako uchazeče o svěření dítěte do péče zvolili 4 respondenti (**2,65%**) z důvodu vyšších platů a stabilnějších vztahů. Celkem 12 respondentů (**7,95%**) uvádí, že by dítě svěřilo pouze heterosexuálním párům, popř. osamělým jedincům z důvodu zanechání modelu tradiční rodiny. Ani jednoho z uchazečů by nezvolilo 5 respondentů (**3,31%**).

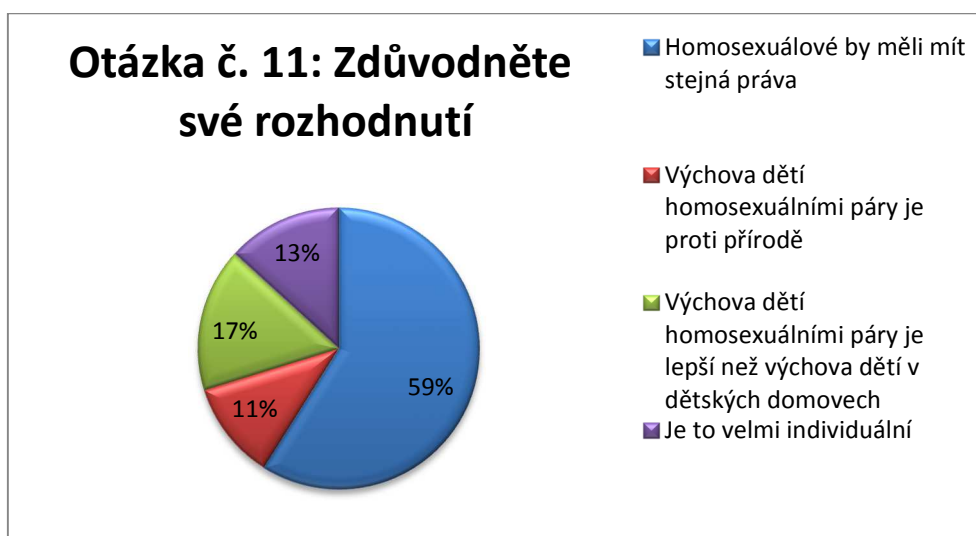
Otázka č. 10: Pěstounská péče by homosexuálním párům měla/neměla být umožněna

Graf 10: Volba možnosti svěření dítěte do pěstounské péče

V této otázce se ptáme mladých dospělých, zda by souhlasili nebo nesouhlasili s možností svěřit dítě do pěstounské péče homosexuálním párům. Vidíme, že 129 respondentů (**86,43%**) by umožnilo homosexuálním párům mít dítě v pěstounské péči. Zbylých 22 respondentů by homosexuálním párům neumožnilo vychovávat dítě (**14,57%**). Můžeme tedy vidět, že respondenti se kloní k tomu názoru, aby byla pěstounská péče homosexuálním párům společně umožněna.

Otázka č. 11: Zdůvodněte své rozhodnutí u otázky č. 10.

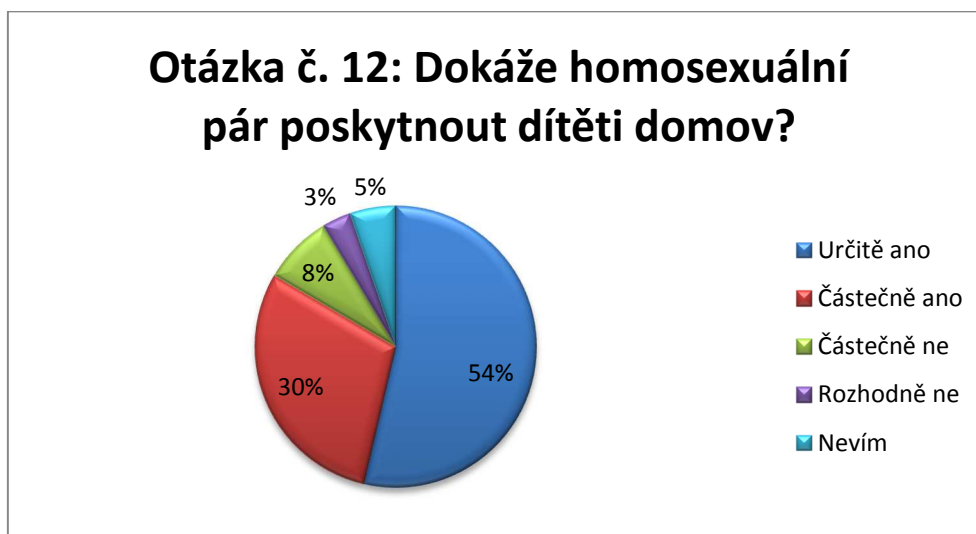

Graf 11: Zdůvodněte své rozhodnutí

K otázce č. 10 se vztahuje i otázka č. 11, která se doptává na to, na základě čeho se respondenti rozhodli právě k té odpovědi, kterou zvolili u předchozí otázky.

Celkem 89 respondentů (**58,94%**) uvedlo, že homosexuální páry by měli mít stejná práva jako heterosexuální rodiče, nejen co se výchovy dětí týče. Dále 17 respondentů (**11,26%**) uvedlo, že výchova dětí homosexuálními páry je proti přírodě, a proto jsou pro zachování tradiční rodiny, tzn. muž – žena – dítě. Dále 25 respondentů (**16,55%**) popsalo, že výchova dětí homosexuální páry je lepší než výchova dětí v ústavní péči (např. dětský domov). Celkem 20 respondentů (**13,25%**) uvedlo, že by se rozhodovalo podle individuálních charakteristik jedinců (zázemí, finance, charakter jedinců apod.)

Otázka č. 12: Dokáže homosexuální pár poskytnout dítěti vhodný domov a podmínky pro jeho zdravý vývoj?

Graf 12: Dokáže homosexuální rodina dítěti poskytnout vhodné podmínky a domov pro jeho zdravý vývoj?

V této otázce měli respondenti uvést nakolik si myslí, že homosexuální pár dokáže dítěti poskytnout vhodný domov a podmínky pro jeho zdravý vývoj. Na výběr měli dotázaní z pěti možností – určitě ano, částečně s tím souhlasím, částečně s tím nesouhlasím, určitě ne a nevím.

Celkem 81 respondentů (**53,64%**) plně souhlasilo s názorem, že homosexuálové dokážou poskytnout stejnou kvalitu života dítěti jako tradiční rodina. Dále 45 respondentů (**29,80%**) částečně souhlasilo s daným tvrzením. S názorem částečně nesouhlasilo 12 respondentů (**7,95%**). Poté 8 respondentů (**5,30%**) zvolilo prostou odpověď nevím. Pouze 5 respondentů (**3,31%**) se klonilo k názoru, že se homosexuální pár nedokáže postarat o dítě tak dobře, jako heterosexuální rodiče.

Vyhodnocení výzkumné otázky č. 2: Ve druhé dílčí otázce se ptáme, zda existuje souvislost mezi názory a pohlavím respondentů na pěstounskou péči u homosexuálních párů. Tato otázka souvisí s **hypotézou č. 1**, kde konstatujeme, že mezi názory mužů a žen na pěstounskou péči u homosexuálních párů existuje souvislost. Pohlaví respondentů srovnáváme s názorem č. 10. Pro tento výpočet použijeme chí-kvadrát pro čtyřpolní tabulku.

Nejdříve si stanovíme hypotézy, které jsou následující:

H₀: Mezi názory mužů a žen na pěstounskou péči u homosexuálních párů neexistuje statisticky významná souvislost.

H_A: Mezi názory mužů a žen na pěstounskou péči u homosexuálních párů existuje statisticky významná souvislost.

Nezávisle proměnná – pohlaví

Závisle proměnná – názor

	PP umožněna	PP neumožněna	Σ
Muž	27 = a	9 = b	36 = a + b
Žena	102 = c	13 = d	115 = c + d
Σ	129 = a + c	22 = b + d	151 = n

Tab. 3: Souvislost mezi pohlavím a názorem respondentů na pěstounskou péči u homosexuálních párů

Pro vypočítaný stupeň volnosti 1 a zvolenou hladinu významnosti 0,05 je dle tabulek kritická hodnota testového kritéria $\chi^2_{0,05}(1) = 3,841$. Námi vypočítaná hodnota testového kritéria $\chi^2 = 4,13$ je větší než kritická hodnota $\chi^2_{0,05}(1) = 3,841$.

$$\chi^2_{0,05}(1) = 3,841 < \chi^2 = 4,13$$

Z tohoto důvodu přijímáme **alternativní hypotézu**. To znamená, že mezi názory mužů a žen na pěstounskou péči u homosexuálních párů **existuje** statisticky významná souvislost, což odpovídá vědeckým teoriím, že spíše muži mají k homosexuálům negativní vztah. Nicméně dodáváme, že výsledky výzkumu nelze vztáhnout na celou populaci, ale pouze na náš výzkum.

Vyhodnocení výzkumné otázky č. 3: Ptáme se na to, zda existuje souvislost mezi vzděláním respondentů a jejich názorem na pěstounskou péči homosexuálními páry. Tato otázka souvisí s **hypotézou č. 2**, kde konstatujeme, že mezi názory respondentů na pěstounskou péči homosexuálními páry a jejich vzděláním existuje souvislost. Vzdělání respondentů srovnáváme s otázkou č. 10. K provedení výpočtu použijeme chí-kvadrát pro čtyřpolní tabulku.

Stanovené hypotézy zní:

H₀: Mezi názory respondentů na pěstounskou péči homosexuálními páry a jejich vzděláním neexistuje statisticky významná souvislost.

H_A: Mezi názory respondentů na pěstounskou péči homosexuálními páry a jejich vzděláním existuje statisticky významná souvislost.

Závisle proměnná – názor

Nezávisle proměnná – vzdělání

	PP umožněna	PP neumožněna	Σ
SŠ vzdělání	95 = a	13 = b	108 = a + b
VŠ vzdělání	34 = c	9 = d	43 = c + d
Σ	129 = a + c	22 = b + d	151 = n

Tab. 4: Souvislost mezi vzděláním a názory respondentů na pěstounskou péči u homosexuálních párů

Pro vypočítaný stupeň volnosti 1 a zvolenou hladinu významnosti 0,05 je dle tabulek kritická hodnota testového kritéria $\chi^2_{0,05}(1) = 3,841$. Námi vypočítaná hodnota testového kritéria $\chi^2 = 1,95$ je menší než kritická hodnota $\chi^2_{0,05}(1) = 3,841$.

$$\chi^2_{0,05}(1) = 3,841 > \chi^2 = 1,95$$

Z tohoto důvodu přijímáme **nulovou hypotézu**. To znamená, že mezi názory respondentů na pěstounskou péči a jejich vzděláním **neexistuje** statisticky významná souvislost. V závěru znovu dodáváme, že výsledky výzkumu nelze vztáhnout na celou populaci, ale pouze pro náš výzkum.

Vyhodnocení výzkumné otázky č. 4: Ptáme se na to, zda existuje souvislost mezi bydlištěm respondentů a jejich názorem na pěstounskou péči homosexuálními páry. Tato otázka souvisí s **hypotézou č. 3**, kde konstatujeme, že mezi názory respondentů na pěstounskou péči homosexuálními páry a jejich bydlištěm existuje souvislost. Bydliště respondentů srovnáváme s otázkou č. 10. Dále pro výpočet použijeme chí-kvadrát pro čtyřpolní tabulku.

Stanovené hypotézy zní:

H₀: Mezi názory respondentů na pěstounskou péči a jejich bydlištěm neexistuje statisticky významná souvislost.

H_A: Mezi názory respondentů na pěstounskou péči a jejich bydlištěm existuje statisticky významná souvislost.

Závisle proměnná – názor

Nezávisle proměnná – bydliště

	PP umožněna	PP neumožněna	Σ
Město	60 = a	14 = b	74 = a + b
Vesnice	69 = c	8 = d	77 = c + d
Σ	129 = a + c	22 = b + d	151 = n

Tab. 5: Souvislost mezi bydlištěm a názory respondentů na pěstounskou péči u homosexuálních párů.

Pro vypočítaný stupeň volnosti 1 a zvolenou hladinu významnosti 0,05 je dle tabulek kritická hodnota testového kritéria $\chi^2_{0,05}(1) = 3,841$. Námi vypočítaná hodnota testového kritéria $\chi^2 = 2,21$ je menší než kritická hodnota $\chi^2_{0,05}(1) = 3,841$.

$$\chi^2_{0,05}(1) = 3,841 > \chi^2 = 2,21$$

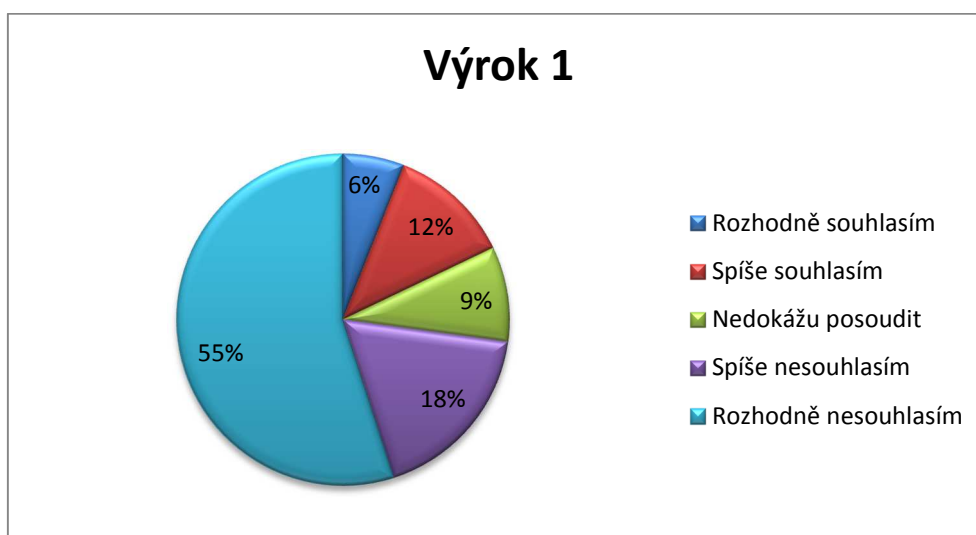
Z tohoto důvodu přijímáme **nulovou hypotézu**. To znamená, že mezi názory respondentů na pěstounskou péči a jejich bydlištěm **neexistuje** statisticky významná souvislost. Stejně jako výše, konstatujeme, že naše výsledky nejsou uplatnitelné na celou populaci, ale pouze pro náš výzkum.

OTÁZKY, ZAMĚŘENÉ NA NEGATIVA A POZITIVA VÝCHOVY DĚTÍ HOMOSEXUÁLNÍMI PÁRY

V poslední části dotazníkového šetření se zajímáme o názory mladých dospělých na výchovu dětí homosexuálními páry. Ke zjištění jsme použili škálové otázky (otázky v dotazníku č. 13-23) a dvě otevřené otázky č. 24 a č. 25, kde se mohli respondenti volně vyjádřit k úskalím a přínosům, jenž se této problematice dotýkají.

Tyto otázky zároveň odpovídají na dílčí výzkumnou otázku č. 5 a dílčí výzkumnou otázku č. 6.

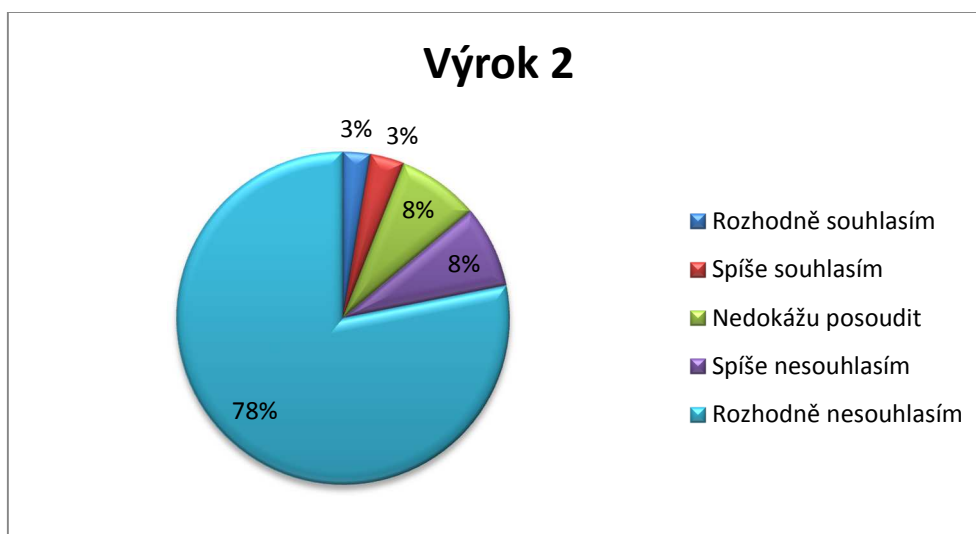
Otázka č. 13: Homosexuálové by se neměli starat o děti.

Graf 13: Výrok 1

U výroku *"Homosexuálové by se neměli starat o děti"* se respondenti měli rozhodnout, nakolik souhlasí či nesouhlasí s daným výrokiem. Vidíme, že 9 respondentů (**5,96%**) s výrokiem zcela souhlasilo. Dále 18 respondentů (**11,92%**) uvedlo, že s tvrzením spíše souhlasí. Poté 14 respondentů (**9,27%**) nedokázalo posoudit tento výrok. Spíše nesouhlasilo celkem 27 respondentů (**17,88%**). Nakonec 83 respondentů (**54,97%**) zcela nesouhlasilo s námi uvedeným výrokiem. Je tedy zřejmé, že respondenti s tímto výrokiem **nesouhlasí** a jsou toho názoru, že homosexuálové by se měli starat o děti.

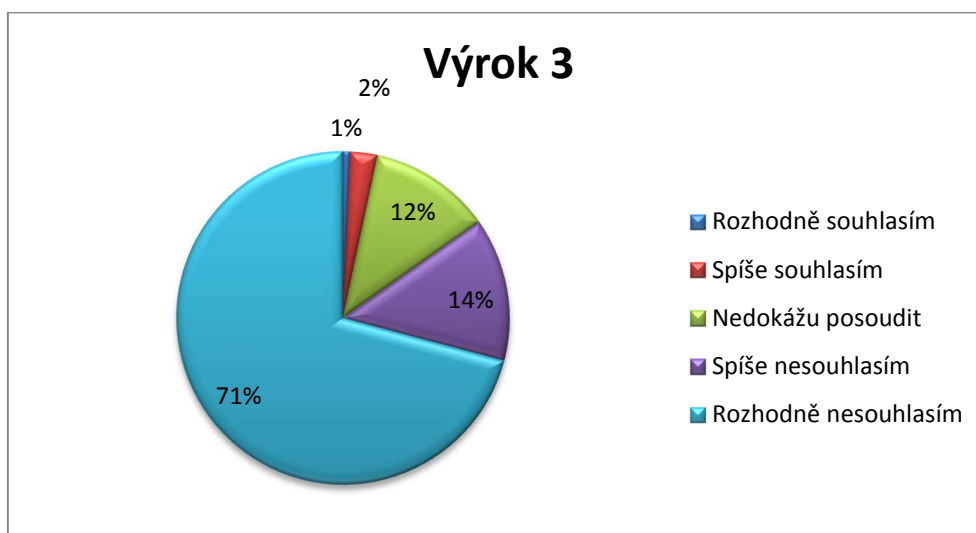
Otázka č. 14: Homosexuálové nejsou psychicky zdraví.

Graf 14: Výrok 2

S výrokem „*Homosexuálové nejsou psychicky zdraví*“ celkem 118 respondentů (**78,14%**) rozhodně nesouhlasilo. Dále 12 respondentů (**7,95%**) uvedlo, že spíše nesouhlasí. Odpověď neví, neboli nedokážu posoudit, uvedlo 12 respondentů (**7,95%**). S výrokem spíše souhlasí 5 respondentů (**3,31%**). Dále 4 respondenti (**2,65%**) zcela souhlasili s daným tvrzením. Je tedy patrné, že s daným výrokem respondenti **nesouhlasí**. Respondenti se tudíž kloní k tomu názoru, že homosexuálové jsou psychicky zdraví.

Otázka č. 15: Homosexuálům chybí rodičovské schopnosti a cit pro rodičovství.

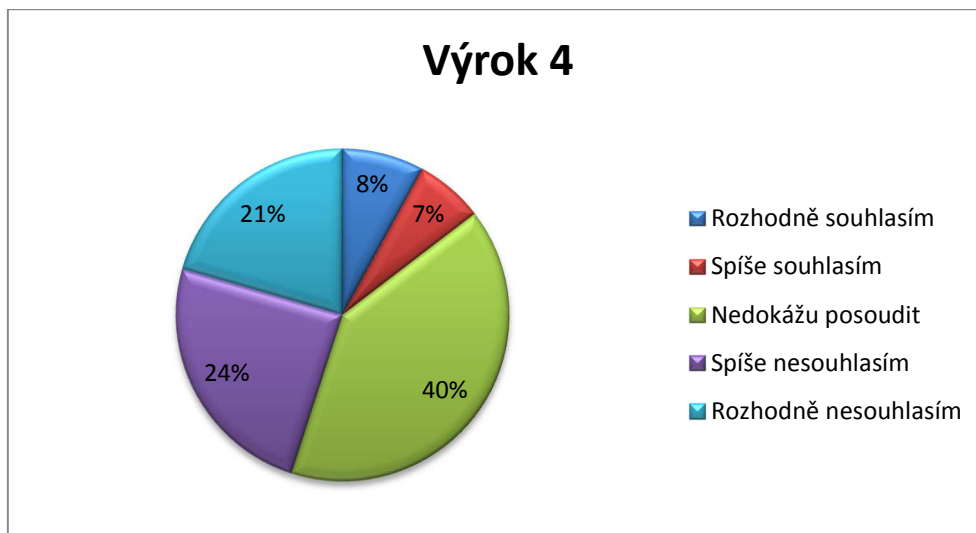

Graf 15: Výrok 3

S výrokem „*Homosexuálům chybí rodičovské schopnosti a cit pro rodičovství*“ rozhodně souhlasil pouze 1 respondent (**0,66%**). Spíše souhlasili 4 respondenti (**2,65%**). Tento vý-

rok nedokázalo posoudit 18 respondentů (11,92%). Oproti tomu s tvrzením spíše nesouhlasilo 21 respondentů (13,91%). Můžeme také vidět, že 107 respondentů (70,86%) bylo výrazně proti tomuto výroku. Můžeme tedy vidět, že dotázaní **nesouhlasí** s výrokem, který tvrdí, že homosexuálům chybí rodičovské schopnosti a cit pro rodičovství.

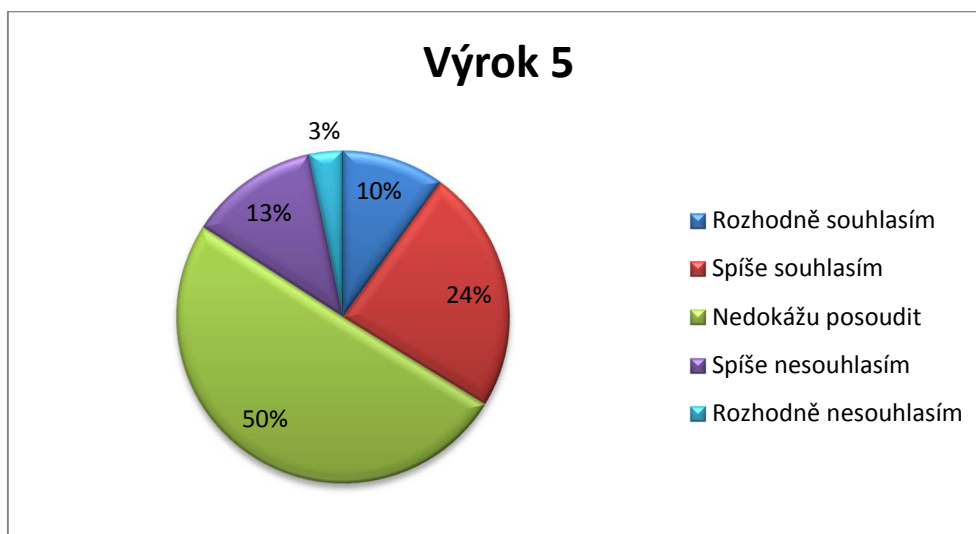
Otázka č. 16: Děti homosexuálů mají častější problémy s identifikací své sexuální orientace.

Graf 16: Výrok 4

S výše uvedeným výrokem "*Děti homosexuálů mají častější problémy s identifikací své sexuální orientace*" rozhodně souhlasilo 12 respondentů (7,95%). Spíše souhlasilo 10 respondentů (6,62%). Toto tvrzení nedokázalo posoudit 61 respondentů (40,40%). Spíše nesouhlasilo 37 respondentů (24,50%). Rozhodně nesouhlasilo 31 respondentů (20,53%). U výroku je tedy zřejmé, že výrok respondenti **nedokázali posoudit**, avšak se klonili spíše k pozitivním odpovědím.

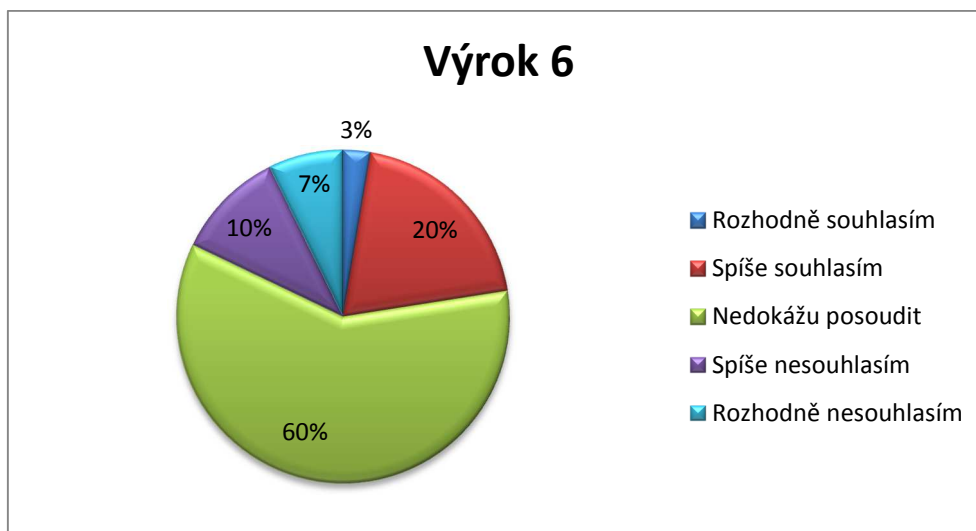
Otázka č. 17: Je pravděpodobné, že děti homosexuálů budou dobře vycházet s vrstevníky – budou společenské.

Graf 17: Výrok 5

S výrokem *"Je pravděpodobné, že děti homosexuálů budou dobře vycházet s vrstevníky - budou společenské"* rozhodně nesouhlasí 5 respondentů (**3,31%**). Spíše nesouhlasí 19 respondentů (**12,58%**). S tvrzením spíše souhlasilo 36 respondentů (**23,84%**) a rozhodně souhlasilo 15 respondentů (**9,93%**). Nicméně můžeme vidět, že 76 respondentů (**50,33%**) uvedený výrok nedokázalo posoudit. Je tedy patrné, že respondenti výrok **nedokázali posoudit, ale klonili se spíše k pozitivním odpovědím.**

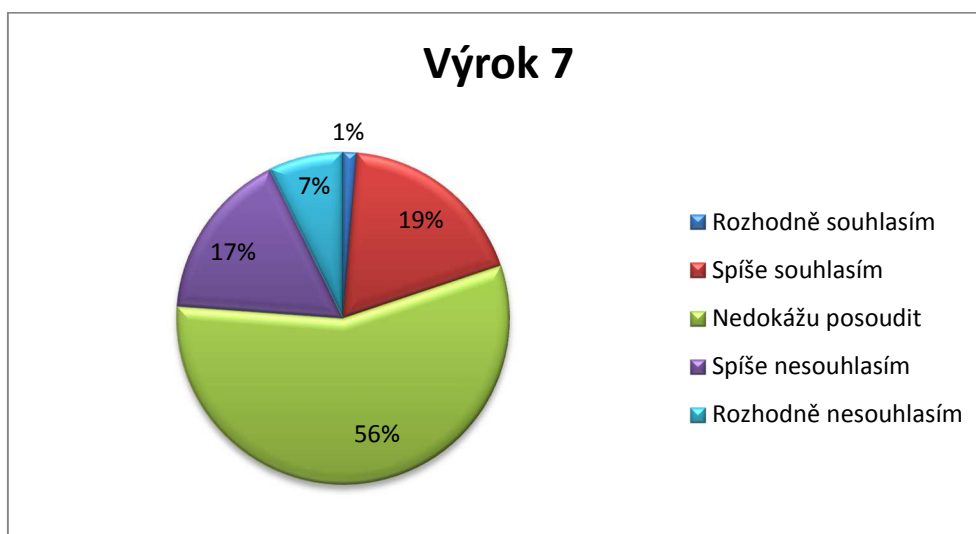
Otázka č. 18: Děti vychovávané homosexuálními páry jsou více empatické než děti vychovávané heterosexuálními rodiči.

Graf 18: Výrok 6

S výrokem „*Děti vychovávané homosexuálními páry jsou více empatické než děti vychovávané heterosexuálními rodiči*“ rozhodně souhlasili 4 respondenti (**2,65%**). Spíše souhlasilo s tvrzením 30 respondentů (**19,87%**) a spíše nesouhlasilo 16 respondentů (**10,60%**). Celkem 11 respondentů (**7,28%**) uvedlo, že rozhodně nesouhlasí. Dále 90 respondentů (**59,60%**) nedokázalo posoudit tento výrok. Je tedy patrné, že respondenti tento výrok **nedokázali posoudit, avšak se klonili spíše k pozitivním odpovědím.**

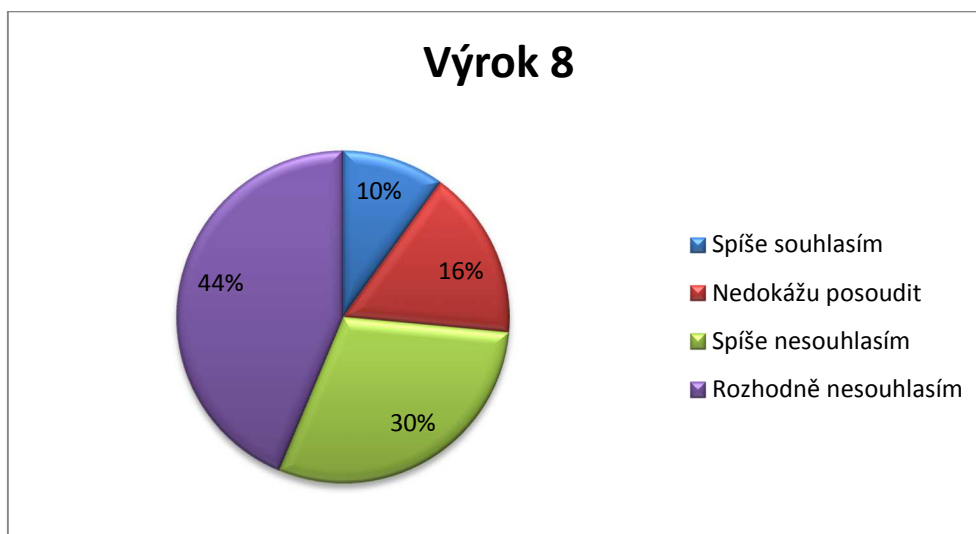
Otázka č. 19: Děti vychovávané homosexuálními páry jsou méně konfliktní než děti vychovávané heterosexuálními rodiči.

Graf 19: Výrok 7

S výrokem "*Děti vychovávané homosexuálními páry jsou méně konfliktní než děti vychovávané heterosexuálními rodiči*" rozhodně souhlasili pouze 2 respondenti (**1,32%**). Spíše souhlasilo 28 respondentů (**18,54%**). S výrokem spíše nesouhlasilo 25 respondentů (**16,56%**). Dále rozhodně nesouhlasilo s výrokem 11 respondentů (**7,28%**). Výrok nedokázalo posoudit celkem 85 respondentů (**56,30%**). Je tedy patrné, že respondenti nejsou **ani pro a ani proti tomuto** výroku.

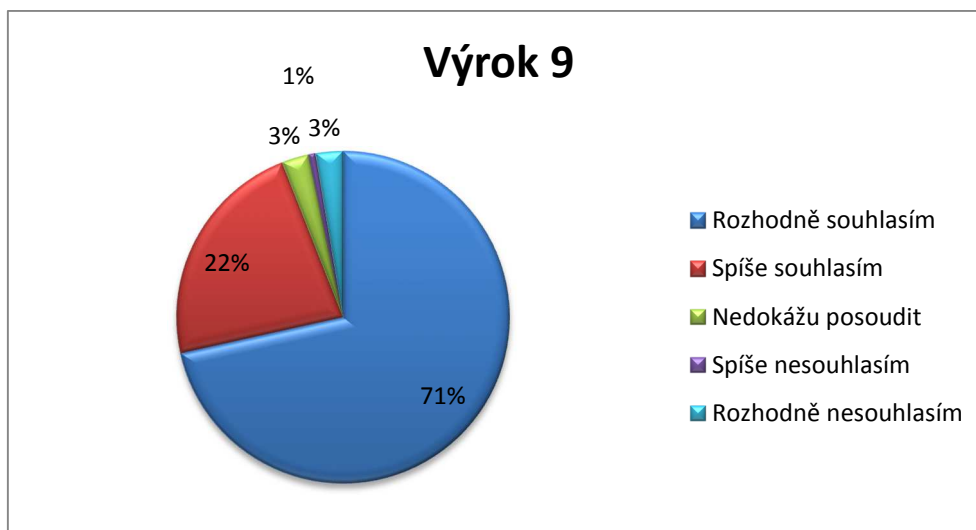
Otázka č. 20: Dítě, které vyrůstá v homosexuální rodině, se s největší pravděpodobností stane též člověkem s homosexuální orientací.

Graf 20: Výrok 8

S výrokem "Dítě, které vyrůstá v homosexuální rodině, se s největší pravděpodobností stane též člověkem s homosexuální orientací" rozhodně nesouhlasilo 66 respondentů (43,71%). Spíše nesouhlasilo 45 respondentů (29,80%). S výrokem spíše souhlasilo 15 respondentů (9,93%). Výrok nedokázalo posoudit 25 respondentů (16,56%). Ani jeden z respondentů se nepřiklonil k variantě „rozhodně souhlasím“. Je tedy patrné, že s výrokem respondenti **rozhodně nesouhlasí**. Jsou tedy toho názoru, že dítě, které vyrůstá v homosexuální rodině, nemusí nutně převzít sexuální orientaci od rodičů.

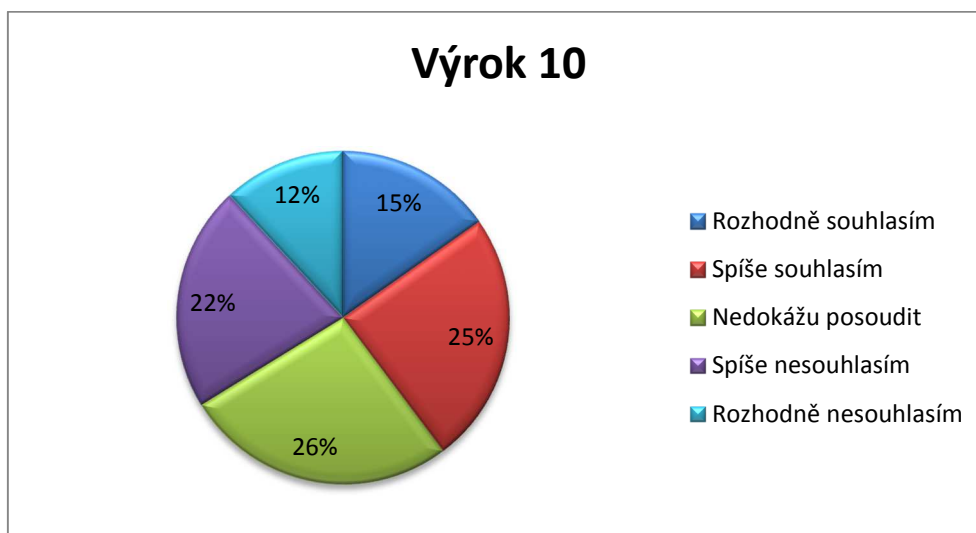
Otázka č. 21: Výchova dětí milujícími homosexuálními rodiči je vždycky lepší než ústavní péče (např. dětský domov).

Graf 21: Výrok 9

S výrokem „*Výchova dětí milujícími homosexuálními rodiči je vždycky lepší než ústavní péče (např. dětský domov)*“ rozhodně souhlasilo 108 respondentů (**71,52%**). Spíše souhlasilo 34 respondentů (**22,51%**). Tento výrok nedokázali posoudit 4 respondenti (**2,65%**). Spíše nesouhlasil pouze 1 respondent (**0,66%**). Rozhodně nesouhlasili pouze 4 respondenti (**2,65%**). Je tedy patrné, že respondenti s daným výrokem **rozhodně souhlasí**. Respondenti tedy zastávají stanovisko toho názoru, že by dítě nemělo vyrůstat v dětském domově.

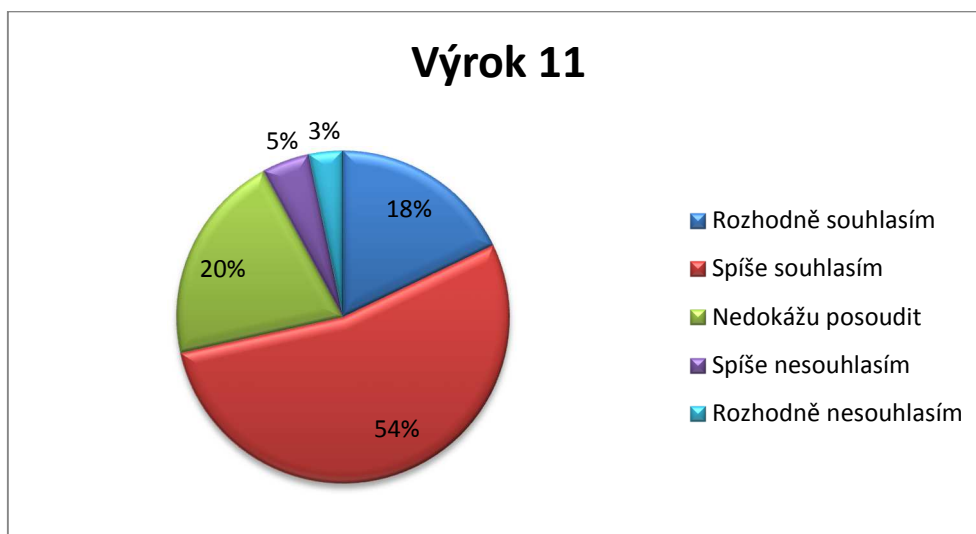
Otázka č. 22: Dítěti, které je vychováváno homosexuálními rodiči, vždycky chybí mužský nebo ženský vzor.

Graf 22: Výrok 10

S výrokem, že „*Dítěti, které je vychováváno homosexuálními rodiči, vždycky chybí mužský nebo ženský vzor*“ rozhodně souhlasilo 23 respondentů (**15,23%**). Spíše souhlasilo 37 respondentů (**24,50%**). Výrok nedokázalo posoudit celkem 40 respondentů (**26,49%**). S tvrzením spíše nesouhlasilo 33 respondentů (**21,85%**). Rozhodně nesouhlasilo 18 dotázaných (**11,92%**). Můžeme tedy z grafu vyčíst, že respondenti odpovídali **různorodě**.

Otázka č. 23: Dítě, které je vychováváno homosexuálním párem, bude víc tolerantní k odlišnostem než dítě vychovávané heterosexuálními rodiči.

Graf 23: Výrok 11

S výrokem „Dítě, které je vychováváno homosexuálním párem, bude víc tolerantní k odlišnostem než dítě vychovávané heterosexuálními rodiči“ rozhodně souhlasilo 27 respondentů (17,88%). Spíše souhlasilo 81 respondentů (53,64%). Celkem 31 respondentů (20,53%) nedokázalo toto tvrzení posoudit. Spíše nesouhlasilo 7 respondentů (4,64%). Rozhodně nesouhlasilo 5 respondentů (3,31%). Je tedy patrné, že s výrokem respondenti **spíše souhlasili**.

Otázka č. 24: Jaké další přínosy vidíte ve výchově dětí homosexuálními páry?

Následující dvě otázky byly otevřené, respondenti tudíž měli uvést, jaké další přínosy a negativa spatřují ve výchově dětí homosexuálními páry. Prvně se zaměřujeme na pozitiva. V této otázce respondenti často odkazovali na data, která byla uvedena ve škálových otázkách, tudíž celkem 56 respondentů (37,09%) nevedlo žádné další přínosy a odkázali na již uvedené škálové otázky. Dále 33 respondentů (21,85%) popsalo za největší přínos to, že dítě získá milující rodinu, vyhovující podmínky a především zázemí. Celkem 20 respondentů (13,25%) za největší přínos uvádí skutečnost, že děti nebudou vyrůstat a trávit dětství v ústavní péči, kde se jim, podle dotázaných, neposkytuje dostatek péče, porozumění a lásky. Dále 14 dotázaných (9,27%) popisuje a zároveň poukazuje na to, že za významné pozitivum ve výchově dětí homosexuálními páry spatřují mnohem větší toleranci a respekt těchto dětí k odlišnostem, jiným minoritám či neobvyklým situacím. Pouze 4 respondenti (2,65%) uvedli, že děti vychovávané homosexuálními páry budou více vnímavé

a pozorné než děti vychovávané heterosexuálními páry. Rovněž stejný počet respondentů (4; **2,65%**) poukazuje na fakt, že homosexuálové by měli mít stejná práva jako heterosexuální páry. Celkem 5 respondentů (**3,31%**) by hodnotilo přínosy v závislosti na individualitu a charakter samotného člověka, jenž chce dítě vychovávat. Pouze 4 respondenti (**2,65%**) uvedli, že za největší přínos považují samotný zájem homosexuálních párů o výchovu dětí. Dále 5 respondentů (**3,31%**) dospělo k názoru, že homosexuální páry mají lepší vliv na dítě než některé heterosexuální páry. V neposlední řadě je zde uveden i názor, že společnost bude všeobecně více tolerantní k těmto párům, jenž budou chtít mít dítě ve své péči. Takto se vyjádřilo 6 respondentů (**3,97%**).

Otázka č. 25: Jaké další úskalí vidíte ve výchově dětí homosexuálními páry?

V následující otevřené otázce měli respondenti popsat svůj názor na to, jaké vidí úskalí ve výchově dětí homosexuálními páry. Celkem 52 respondentů (**34,44%**) uvedlo, že kromě již uvedených úskalí, žádná jiná již ve výchově dětí homosexuálními páry nespatřují. Celkem 39 respondentů (**25,83%**) uvedlo názor, že zásadní úskalí spatřují ve školním prostředí, kde dítě bude z největší pravděpodobností šikanováno z řad vrstevníků. Dále 32 respondentů (**21,19%**) uvádí, že homosexuální páry s dítětem, budou často vystavovány xenofobii, předsudkům a celkovému neporozumění společnosti. Problém v sebepoznání dítěte a v následném převzetí orientace ze strany rodičů spatřuje 6 respondentů (**3,97%**). Poté zde 8 respondentů (**5,30%**) odpovědělo, že primární úskalí vidí v absenci druhého pohlaví. Celkem 6 respondentů (**3,97%**) spatřuje největší nedostatek na straně státu, který stále neumožnil homosexuálním párům mít stejná práva jako heterosexuálové v oblasti výchovy dětí. Pouze 7 respondentů (**4,64%**) nevidí vůbec žádné úskalí ve výchově dětí homosexuálními páry a podotýkají, že by měli mít stejná práva jako ostatní. Dále 1 respondent (**0,66%**) uvedl, že problém vidí v možném zneužívání dítěte homosexuálními páry

6 INTERPRETACE DAT

V této části si shrneme poznatky a výsledky získané realizovaným výzkumem. Nejprve se zaměříme na dílčí výzkumné otázky a poté na hlavní výzkumnou otázku. Nakonec ověříme, zda jsme dosáhli stanovených cílů.

DVO1: Jaké jsou názory mladých dospělých na výchovu dětí homosexuálními páry?

Na tuto otázku odpovídaly výzkumné otázky č. 6, 7, 8, 9, 10, 11 a 12. Z dotazníkového šetření je patrné, že 115 respondentů (tj. 76% dotázaných) má ve svém okolí homosexuálně orientované osoby a převážně s nimi mají pozitivní zkušenost. Respondent č. 151 uvedl: *„Ve většině případů, troufám si napsat dokonce ve všech, jsem se setkal s maximální ochotou, slušností a přátelstvem. Tito lidé jsou velmi přející, umí skvěle naslouchat druhým a jsou neskutečně vytrvalí odolávat názorům jejich odpůrců.“* Mimo jiné se ve výzkumu objevili i respondenti s negativními zkušenostmi s homosexuálními jedinci. Respondent č. 74 odpověděl: *„Jedná se o osobu s ADHD, která má často velmi agresivní chování a násilnické sklony určitě ne někdo, komu bych doporučila adopci dítěte.“*

Následně měli mladí dospělí uvést, zda by souhlasili s pěstounskou péčí u homosexuálních párů či ne. Zde překvapivě 129 respondentů (tj. 86% dotázaných) souhlasilo a následně dodalo, že by jejich rozhodnutí zejména ovlivnily životní podmínky jedinců, jako je např. zázemí rodičů, postoj homosexuálů k dítěti nebo finanční zabezpečení rodičů. Respondent č. 107 uvedl: *„Podle mě je důležitý životní standard a hodnoty, které by měl rodič dítěti předat, orientace není rozhodující.“* Respondent č. 79 uvedl: *„Muži mají lepší platy, mám pocit, že u těchto párů trvají vztahy déle než třeba u ženských párů. Je tam větší ochrana pro dítě, které dokáže zastat muž.“*

Nakonec se měli respondenti vyjádřit k tomu, z jakého důvodu by pěstounskou péčí homosexuálním párům umožnili. Respondent č. 67 odpověděl: *„Vztahy těchto párů bývají mnohdy vřelejší a dlouhodobější. Jejich hodnoty bývají taktéž jiné a díky poznání i negativní stránky lidské společnosti myslím, že dokážou děti vychovávat stejně, možná i více kvalitně.“* Naopak respondent č. 82 uvádí: *„Homosexuální pár může dát dítěti veškeré prostředky i podnětné prostředí k dostatečné výchově, nemůže však dítěti zprostředkovat pravý vzor rodiny, ve kterém je důležitá role otce a matky.“*

Můžeme si tedy povšimnout, že názory mladých dospělých na problematiku pěstounské péče a výchovy dětí homosexuálními páry jsou individuální, avšak jsou převážně toho názoru, že by se homosexuálové měli starat o děti.

DVO2: Existuje souvislost mezi názory a pohlavím respondentů na pěstounskou péči u homosexuálních párů?

Na tuto relační otázku odpovídají otázky č. 1 a 10. Hypotéza, vztahující se k této otázce byla stanovena následující: *Mezi názory mužů a žen na pěstounskou péči u homosexuálních párů existuje souvislost.* Je tedy patrné, že jsme zjišťovali souvislost mezi pohlavím a názorem respondentů. Z výpočtu, jenž jsme provedli pomocí chí-kvadrátu pro čtyřpolní tabulku byla přijata **alternativní hypotézu**. To znamená, že mezi názory mužů a žen na pěstounskou péči u homosexuálních párů existuje statisticky významná souvislost.

DVO3: Existuje souvislost mezi vzděláním respondentů a jejich názorem na pěstounskou péči homosexuálními páry?

Na dílčí výzkumnou otázku odpovídají otázky č. 5 a 10. Jelikož je tato otázka relační, vymezili jsme si i příslušnou hypotézu, která je následující: *Mezi názory respondentů na pěstounskou péči homosexuálními páry a jejich vzděláním existuje souvislost.* Můžeme tedy vidět, že jsme srovnávali vzdělání respondentů s jejich názory na fenomén pěstounské péče u homosexuálních párů. Z výpočtu, jenž byl realizován pomocí chí-kvadrátu pro čtyřpolní tabulku jsme zjistili, že mezi těmito dvěma proměnnými neexistuje statisticky významná souvislost. Tudíž jsme přijali **nulovou hypotézu**.

DVO4: Existuje souvislost mezi bydlištěm respondentů a jejich názorem na pěstounskou péči homosexuálními páry?

Na čtvrtou dílčí výzkumnou otázku odpovídají otázky č. 3 a 10. Jelikož tato otázka byla stanovena jako relační, vymezili jsme si příslušnou hypotézu, která zní: *Mezi názory respondentů na pěstounskou péči homosexuálními páry a jejich bydlištěm existuje souvislost.* Jak můžeme vidět, zjišťujeme souvislost mezi bydlištěm respondentů a jejich názorem na pěstounskou péči u homosexuálních párů. Z výpočtu, jenž byl proveden pomocí chí-kvadrátu pro čtyřpolní tabulku jsme zjistili, že mezi těmito dvěma proměnnými neexistuje souvislost. Tudíž jsme přijali **nulovou hypotézu**, jenž říká, že mezi názory respondentů na pěstounskou péči homosexuálními páry neexistuje statisticky významná souvislost.

Přijali jsme tedy alternativní hypotézu č. 1 a přikláníme se k názoru Uzla a Mitlöhnera (2007), kteří tvrdí, že především muži mají k homosexuálům negativní vztah. Námi zvolené hypotézy č. 2 a č. 3 jsme tudíž nepotvrdili, a proto jsme v těchto případech přijali nulové hypotézy.

K tvorbě hypotéz nás inspirovala Vágnerová (2008) jenž uvádí, že lidé s nižším vzděláním mají celkově negativní postoje k homosexuálům obecně. Mimo Vágnerovou zde můžeme taktéž odkázat i na Uzla a Mitlöhnera (2007), kteří na provedených výzkumech ukazují, že mladí lidé z malých měst, vesnic a nízkým vzděláním mají k homosexuálům ryze negativní až nepřátelský vztah.

DVO5: Jaká pozitiva přináší výchova dětí homosexuálními páry dle respondentů?

V páté dílčí výzkumné otázce se měli respondenti vyjádřit k tomu, jaké pozitiva shledávají u výchovy dětí homosexuálními páry. V dotazníku na tuto otázku odpovídají otázky č. 17, 18, 19, 21, 23, 24. Otázky č. 17, 18, 19, 21 a 23 jsou škálové a respondenti zde měli uvést, nakolik souhlasí či nesouhlasí s daným výrokiem. Otázka č. 24 byla otevřená, tudíž zde měli respondenti prostor pro vyjádření svého názoru, týkající se přínosů výchovy dětí homosexuálními páry.

Při škálových otázkách celkem 72% dotázaných (tj. 107 respondentů) uvedlo, že výchova dětí milujícími homosexuálními rodiči je vždycky lepší než ústavní péče (např. dětský domov). Dále 54% respondentů (tj. 81 dotázaných) odpovědělo, že dítě, které je vychováváno homosexuálním párem, bude více tolerantní k odlišnostem než dítě vychovávané heterosexuálními rodiči.

Poté zde měli respondenti prostor vyjádřit svůj vlastní názor na to, jaké přínosy shledávají v této problematice. Dotázaní uváděli, že děti především získají milující rodinu, domov a vhodné prostředí (22% z dotázaných; 33 respondentů). Dále 2% dotázaných (tj. 4 respondenti) uvedlo jako největší přínos právě samotný zájem homosexuálů o výchovu dětí.

DVO6: Jaká negativa přináší výchova dětí homosexuálními páry dle respondentů?

V šesté dílčí výzkumné otázce měli respondenti vyjádřit svůj názor na negativa výchovy dětí homosexuálními páry. V dotazníku na tuto otázku odpovídají otázky č. 13, 14, 15, 16, 20, 22 a 25. Otázky č. 13, 14, 15, 16, 20 a 22 jsou škálové a respondenti zde měli uvést, nakolik souhlasí či nesouhlasí s daným výrokiem. Otázka č. 25 byla otevřená, tudíž zde

měli respondenti prostor pro vyjádření svého názoru, týkající se úskalí výchovy dětí homosexuálními páry.

Při škálových otázkách, jenž byly uvedeny jako negativa, respondenti odpovídali pozitivně. Celkem 55% dotázaných (tj. 83 respondentů) vyjádřilo nesouhlas s tím, že by se homosexuálové neměli starat o děti. Dále 78% dotázaných (tj. 118 respondentů) uvedlo nesouhlas s výrokem, že homosexuálové nejsou psychicky zdraví. Téměř 71% dotázaných (tj. 107 respondentů) uvedlo taktéž nesouhlas s výrokem, že homosexuálům chybí rodičovské schopnosti a cit pro rodičovství.

V otevřené otázce respondenti měli prostor na vyjádření vlastního názoru na to, kde shledávají největší úskalí ve výchově dětí homosexuálními páry. Zde 26% respondentů (tj. 39 dotázaných) uvedlo, že úskalí vidí především v možné šikaně dětí z řad vrstevníků, spolužáků apod. Dále 21% respondentů (tj. 32 dotázaných) popsalo úskalí v xenofobii společnosti, předsudcích a nepochopení společnosti, jenž homosexualitu stále ještě vnímá negativně. Celkem 4% respondentů (tj. 6 dotázaných) popsalo, že negativum vidí pouze na straně státu, jenž homosexuálům neumožňuje mít stejná práva jako heterosexuálové v oblasti výchovy dítěte,

HVO: Jaký je názor mladých dospělých na pěstounskou péči u homosexuálních párů?

Z našeho výzkumu je patrné, že se jej zúčastnili především lidé (115 respondentů; 76% dotázaných), kteří mají zkušenost s homosexuálně orientovanou osobou a k pěstounské péči homosexuálními páry se staví převážně pozitivně a uvádí, že homosexuálové dokážou poskytnout kvalitní podmínky pro vývoj dítěte.

Můžeme říci, že respondenti ve škálových otázkách odpovídali neutrálně, tudíž neměli jasně vyhraněný názor na danou problematiku. Podle našich výsledků by ale 86% dotázaných (tj. 129 respondentů) umožnilo homosexuálním párům vychovávat dítě, což můžeme považovat za významný krok v naší společnosti.

V této kapitole jsme si tedy zodpověděli všechny výzkumné otázky a dosáhli jsme stanovených cílů. Na závěr konstatujeme, že výsledky našeho šetření nelze vztáhnout na celou populaci.

7 DISKUSE

Hlavním cílem našeho výzkumu bylo zjistit názory mladých dospělých na pěstounskou péči u homosexuálních párů. Můžeme říci, že stanovený cíl byl naplněn. Pro náš výzkum byli klíčovými sociodemografickými činiteli vzdělání, pohlaví a místo bydliště. Pro další výzkum by bylo zajímavé se zaměřit i na porovnání názorů s dalšími sociodemografickými činiteli, jako je sexuální orientace, věk či rodinný stav respondentů.

Překvapujícím zjištěním bylo, že valná většina respondentů souhlasí s pěstounskou péčí homosexuálními páry pod podmínkou, že pro dítě bude vytvořen vhodný domov a podmínky pro zdravý vývoj dítěte.

U první dílčí výzkumné otázky jsme zjišťovali názory mladých dospělých na výchovu dětí homosexuálními páry. Zde bylo překvapující, že většina respondentů veškerou zkušenost s homosexuály považuje za pozitivní a neuvádějí žádný stěžejní rozpor v tom, proč by děti neměli být svěřovány homosexuálním párům. Tento fakt můžeme připisovat i tomu, že naše společnost se neustále vyvíjí kupředu a začíná tak vnímat i práva homosexuálních jedinců.

U druhé dílčí výzkumné otázky jsme srovnávali pohlaví respondentů s jejich názory na pěstounskou péči u homosexuálních párů. V této otázce jsme zjistili, že mezi těmito dvěma proměnnými **existuje** statisticky významný rozdíl. Tímto reagujeme na Uzla a Mitlöhnera (2007) kteří popisují, že převážně muži mají k homosexuálům nepřátelský vztah. V třetí dílčí výzkumné otázce jsme srovnávali vzdělání respondentů s jejich názory na pěstounskou péči u homosexuálních párů. Zjistili jsme, že mezi těmito dvěma proměnnými **neexistuje** statisticky významný rozdíl. Zjištění je pro nás rovněž překvapující, jelikož Vágnerová (2008, s. 803), uvádí, že lidé s nižším vzděláním soudí homosexualitu negativně. Ve čtvrté dílčí výzkumné otázce jsme zjišťovali souvislost mezi bydlištěm respondentů a jejich názory na pěstounskou péči homosexuálními páry. Zde jsme zjistili, že mezi těmito dvěma proměnnými **neexistuje** statisticky významný rozdíl. Tím opět reagujeme a vyvracíme názor Uzla a Mitlöhner (2007), kteří tvrdí, že mladí lidé z malých měst a vesnic mají k homosexualitě ryze negativní vztah.

V páté a šesté dílčí výzkumné otázce jsme zjišťovali přínosy a úskalí ve výchově dětí homosexuálními páry. Jako nejčastější úskalí byla uváděna šikana dětí, xenofobie, intolerance společnosti k homosexuálům, absence mužského a ženského vzoru. V návaznosti na absenci mužského či ženského vzoru odkazujeme na Sobotkovou (2001, s. 155), která

poukazuje na to, že dětem mužský či ženský vzor nechybí a můžou ho děti vidět u dědečka či strýce, v případě absence otce. Za největší přínos považují respondenti méně dětí v dětských domovech a získání milující rodiny, kteří o děti mají zájem.

V závěru odkazujeme na Perrin a Siegel (2013), kteří poukazují na výzkum Americké pediatrické akademie z roku 2013, jenž ukázal, že vývoj dítěte ovlivňují především vztahy uvnitř rodiny. Sexuální orientace rodičů tudíž nemá žádný výrazný vliv na vývoj dítěte. Můžeme tedy říci, že pro děti je důležitý vztah a harmonie uvnitř rodiny než sexuální orientace.

8 DOPORUČENÍ PRO PRAXI

Z výzkumu můžeme vyčíst především pozitivní přístup mladých dospělých k homosexuálům. I přesto jsou zde zaznamenány přetrvávající negativa v podobě xenofobie, šikany dítěte nebo neschopnost homosexuálních párů kvalitně se postarat o dítě. Z toho důvodu je tedy důležité zpracovat v oblasti odstranění těchto předsudků. V praxi doporučuji výsledky použít následovně:

- I když je v této oblasti vytvořeno poměrně velké množství přednášek, osvět a preventivních programů můžeme na základě námi realizovaného výzkumu vidět nedostatky v oblasti informovanosti. Z toho důvodu považujeme za vhodné začít s informovaností v oblasti homosexuality již v brzkém věku dítěte.
- V této oblasti spadá i velká zodpovědnost na pedagoga, jenž by měl být v této oblasti dobře informovaný, a tudíž předávat žákům a studentům nezkreslené informace o homosexualitě.
- Ve výzkumu se často objevoval názor, že dítě se může stát obětí šikany. Je tedy na místě podchytout tento problém již na základních školách a dětem tuto problematiku více přiblížit, v kontextu občanské potažmo sexuální výchovy.

ZÁVĚR

Homosexualita sama o sobě je téma, která vyvolává spoustu otázek a je stále ještě spojována s negativními názory. V dnešní společnosti pořád nevíme, jak se k tomuto fenoménu postavit. I přesto můžeme zaznamenat nepatrné pokroky v tom, že společnost se neustále vyvíjí a začíná o homosexualitě přemýšlet v širších souvislostech. Co se výchovy dětí týče, zákon stále ještě neumožňuje homosexuálním párům vychovávat dítě společně. Pěstounem se tudíž může stát pouze jeden z partnerů. To samé platí i v případě, kdy partneři žijí v registrovaném partnerství.

V teoretické části bakalářské práce byla vymezena problematika pěstounské péče u homosexuálních párů. V první části jsme se věnovali konceptu homosexuality i možným příčinám vzniku homosexuality, fenoménu coming outu či pojetí mýtu 4%. Druhá část se zaměřuje na pěstounskou péči, formy pěstounské péče a důležité dokumenty či legislativu náhradní rodinné péče. Třetí kapitola poukazuje na homoparentalitu, tj. výchovu dětí homosexuálními páry. V závěru uvádíme i důležité výzkumy, které byly realizovány v této oblasti.

Cílem bakalářské práce bylo zjistit názory mladých dospělých na pěstounskou péči u homosexuálních párů. Ve výzkumu bylo zastoupeno pouze malé množství homosexuálních respondentů, tudíž byla valná většina respondentů většinovou společností, tedy heterosexuální občané. Z výzkumného šetření vyplynulo, že většina dotázaných se kloní k tomu názoru, aby byla pěstounská péče homosexuálním párům umožněna. Můžeme tedy zaznamenat významný krok kupředu v naší společnosti, a to nejen v oblasti výchovy dětí homosexuálními páry ale i v pochopení homosexuality obecně.

Výsledky výzkumného šetření nám rovněž nepotvrdily fakt, že mladí lidé s nižším vzděláním, chápou homosexualitu z negativního hlediska. Neustále se ovšem setkáváme s negativními názory na výchovu dětí homosexuálními páry. Právě z toho důvodu, je důležité klást důraz na informovanost, nejen dětí, ale i dospělých v oblasti homosexuality.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] AARDWEG, Gerard J.M. van den, 2003. *Terapie homosexuality: rádce pro postižené a poradce*. Přeložila Krista BLAŽKOVÁ. Jihlava: Hnutí Pro život ČR. ISBN 80-239-1403-0.
- [2] ALLDRED, Pam, 1998. *Making a mockery of family life? Lesbian mothers in the british media*. Journal of Lesbian Studies. ISSN: 1089-4160.
- [3] BELLOVÁ, Jana et al., 2015. *Občanský a společenskovední základ*. Aktualizované 2. vydání. Prostějov: Computer Media. ISBN 978-80-7402-214-2.
- [4] BRZEK, Antonín a Jaroslava PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, 1992. *Třetí pohlaví???*. Praha: Scientia Medica. ISBN 80-85526-03-4.
- [5] BURYÁNEK, Jan et al., 2002. *Interkulturní vzdělávání: příručka nejen pro středškolské pedagogy: projekt Varianty*. Praha: Člověk v tísni, společnost při ČT, o.p.s. v nakladatelství Lidové noviny. ISBN 80-7106-614-1.
- [6] FAFEJTA, Martin, 2016. *Sexualita a sexuální identita: sociální povaha přirozenosti*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-1030-6.
- [7] GIDDENS, Anthony, 2012. *Proměna intimity: sexualita, láska a erotika v moderních společnostech*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0175-5.
- [8] HIML, Pavel et al., 2013. *"Miluji tvory svého pohlaví": homosexualita v dějinách a společnosti českých zemí*. Praha: Argo. Každodenní život. ISBN 978-80-257-0876-7.
- [9] CHRÁSKA, Miroslav, 2016. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-5326-3.
- [10] JANOŠOVÁ, Pavlína, 2008. *Dívčí a chlapecká identita: vývoj a úskalí*. Praha: Grada Publishing, Psyché. ISBN 978-80-247-2284-9.
- [11] JANOŠOVÁ, Pavlína, 2000. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. V Praze: Karolinum. ISBN 807-184-954-5.
- [12] JOYEUX, Henri, 2000. *City, sexualita, AIDS*. 2. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7178-489-3.
- [13] KOLEKIV Autorů, 2014. *Děti a jejich sexualita: rádce pro rodiče a pedagogy*. V Brně: press. ISBN 978-80-264-0290-9.

- [14] MATĚJČEK, Zdeněk et al., 2002. *Osvojení a pěstounská péče*. Praha: Portál. Rádci pro rodiče a vychovatele. ISBN 80-7178-637-3.
- [15] MATOUŠEK, Oldřich, 2003. *Slovník sociální práce*. Praha: Portál, 287 s. ISBN 80-7178-549-0.
- [16] NEDBÁLKOVÁ, Kateřina, 2011. *Matky kuráže: lesbické rodiny v pozdně moderní společnosti*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON) ve spolupráci s Masarykovou univerzitou, Studie. ISBN 978-80-7419-041-4.
- [17] ONDRISOVÁ, Sylva et. al., 2002. *Neviditelná menšina:čo (ne)vieme o sexuálnej orientácii*. 1.vydání. Bratislava: Nadace občan a demokracia. ISBN 80-968528-5-X.
- [18] POLÁŠKOVÁ, Eva, 2009. *Plánovaná lesbická rodina: klíčové aspekty přechodu k rodičovství*. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 978-80-210-5013-6.
- [19] SMOLÍKOVÁ, Veronika, 2014. *Tradice pěstounské péče v českých zemích*. Ostrava: Key Publishing. Monografie (Key Publishing: European Society for History of Law). ISBN 978-80-7418-218-1.
- [20] SOBOTKOVÁ, Irena, 2001. *Psychologie rodiny*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-559-8.
- [21] SPENCER, Colin, 1999. *Dejiny homosexuality*. Bratislava: Slovart. ISBN 80-7145-302-1.
- [22] SYCHROVÁ, Adriana, 2015. *Pedagogické aspekty náhradní rodinné péče*. Vydání I. Pardubice: Univerzita Pardubice, Fakulta filozofická. ISBN 978-80-7395-955-5.
- [23] ŠIMÍČKOVÁ-ČÍŽKOVÁ, Jitka et al., 2005. *Přehled vývojové psychologie*, Olomouc: UP. ISBN 80-244-0629-2.
- [24] ŠMAJDOVÁ BÚŠOVÁ, Katarína a Miloš KUČERA, 2015. *Profesionální rodičovství: etnografická studie*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum. ISBN 978-80-246-2779-3.
- [25] ŠTĚPÁNKOVÁ, Martina a Pavel ČÍŽINSKÝ, 2006. *Registrované partnerství pro začínající*. Praha: Gay a lesbická liga. ISBN 80-239-7821-7. s. 21.
- [26] THOROVÁ, Kateřina, 2015. *Vývojová psychologie: proměny lidské psychiky od početí po smrt*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0714-6.

- [27] UZEL, Radim a Miroslav MITLÖHNER, 2007. *Vybrané otázky lidské sexuality: texty k sociální práci*. Hradec Králové: Gaudeamus. ISBN 978-80-7041-609-9.
- [28] VÁGNEROVÁ, Marie. 2008. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. Vyd. 4., rozš. a přeprac. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-414-4.
- [29] WEISS, Petr, 2001. *Sexuální chování v ČR - situace a trendy*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-558-X.
- [30] ZEZULOVÁ, Dagmar, 2012. *Pěstounská péče a adopce*. 1.vydání. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0065-9.

SEZNAM INTERNETOVÝCH ZDROJŮ

- [1] 004.cz [online]. Copyright, ©2001 – 2016 Code004 [cit. 2016-11-02]. Dostupné z: <http://www.004.cz/co-je-to-homofobie-a-kdo-je-homofob>
- [2] BUBLEOVÁ, Věduna, et al., 2002. *Mezinárodní srovnávání přístupů a forem realizace pěstounské péče se zřetelem k využití profesionálních pěstounů při řešení situace ohroženého dítěte a neintegrace rodiny*. Praha: Středisko náhradní rodinné péče VÚPSV. Dostupné z: <http://www.knihovnanrp.cz/cz/publikace/125/>
- [3] ČESKO. MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. MPSV: Ministerstvo práce a sociálních věcí. [online]. MPSV, ©2013 [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/14308>
- [4] ČESKO. MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. MPSV: Ministerstvo práce a sociálních věcí. [online]. MPSV, ©2009 [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/7877>
- [5] ČESKO. MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. MPSV: Ministerstvo práce a sociálních věcí. [online]. MPSV, ©2015 [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/7260>
- [6] ČESKO. Zákon č. 115 ze dne 26. ledna 2006, o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2006, částka 38. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-115>. ISSN 1211-1244.
- [7] ČESKO. Zákon č. 2 ze dne 6. prosince 1992, listina základních práv a svobod jako součást ústavního pořádku. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1992, částka 1. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-2>
- [8] ČESKO. Zákon č. 359 ze dne 9. prosince 1999, o sociálně-právní ochraně dětí a o změně některých souvisejících zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1999, částka 111. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-359>.
- [9] ČESKO. Zákon č. 373 ze dne 6. listopadu 2011, o specifických zdravotních potřebách a o změně některých souvisejících zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2011, částka 131. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-373>
- [10] ČESKO. Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>.

- [11] Český statistický úřad [online]. Copyright, ©2017 ČSÚ [cit. 2017-03-16]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/0800492b9c>
- [12] Děti patří domů [online]. Copyright, ©2016 [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: <http://www.detipatridomu.cz/pestounska-pece/>
- [13] GATES, Gary. J., 2011. *How many people are lesbian, gay, bisexual, and transgender?* The Williams Institute. UCLA School of Law. Dostupné z: <http://williamsinstitute.law.ucla.edu/research/census-lgbt-demographics-studies/how-many-people-are-lesbian-gay-bisexual-and-transgender/>
<http://www.mpsv.cz/cs/7260>
- [14] NEDBÁLKOVÁ Kateřina a Eva Polášková. 2004. *Gay a lesbické rodiny*. In *Psychologické dny 2004: Svět žen a svět mužů. Polarita a vzájemné obohacování: sborník příspěvků z konference Psychologické dny*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. Dostupné z: <http://cmps.ecn.cz/pd/2004/texty/pdf/nedbalkova.pdf>
- [15] PERRIN, Ellen C. et al., 2013. *Promoting the Well-being of Children Whose Parents Are Gay or Lesbian*. *Pediatrics*. ISSN:0031-4005. Dostupné z: <http://pediatrics.aappublications.org/content/131/4/827>
- [16] Sdružení pěstounských rodin [online]. Copyright, ©2016 [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: <http://www.pestouni.cz/jak-se-stat-pestounem>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

AAP	American Academy of Pediatrics
APA	American Psychological Association
Apod.	A podobně
Atd.	A tak dále
DSM II	Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders
GLBT	Gay, lesbická, bisexuální a transexuální orientace
Sb.	Sbírka
Tj.	To jest
ZDVOP	Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Osoby žijící v registrovaném partnerství v roce 2011 (ČSÚ)	33
---	----

SEZNAM TABULEK

Tab. 1: Procento dospělých ztotožňujících se s GLB orientací (Gates, 2011)	16
Tab. 2: Výčet evropských zemí povolující registrované partnerství, osvojení či pěstounskou péči homosexuálními páry.....	35
Tab. 3: Souvislost mezi pohlavím a názorem respondentů na pěstounskou péči u homosexuálních párů.....	50
Tab. 4: Souvislost mezi vzděláním a názory respondentů na pěstounskou péči u homosexuálních párů.....	51
Tab. 5: Souvislost mezi bydlištěm a názory respondentů na pěstounskou péči u homosexuálních párů.....	52

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Pohlaví respondentů	41
Graf 2: Sexuální orientace respondentů	42
Graf 3: Místo bydliště respondentů	42
Graf 4: Věkové složení respondentů	43
Graf 5: Vzdělání respondentů	44
Graf 6: Známi s homosexuální orientací	45
Graf 7: Zkušenost mladých dospělých s homosexuálně orientovanými lidmi	45
Graf 8: Uchazeči o svěřeni dítěte do péče	46
Graf 9: Odůvodnění rozhodnutí u otázky č. 8	47
Graf 10: Volba možnosti svěřeni dítěte do pěstounské péče	47
Graf 11: Zdůvodněte své rozhodnutí	48
Graf 12: Dokáže homosexuální rodina dítěti poskytnout vhodné podmínky a domov pro jeho zdravý vývoj?	49
Graf 13: Výrok 1	53
Graf 14: Výrok 2	54
Graf 15: Výrok 3	54
Graf 16: Výrok 4	55
Graf 17: Výrok 5	56
Graf 18: Výrok 6	56
Graf 19: Výrok 7	57
Graf 20: Výrok 8	58
Graf 21: Výrok 9	59
Graf 22: Výrok 10	59
Graf 23: Výrok 11	60

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha PI: Dotazník

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK

Problematika pěstounské péče u homosexuálních párů

Dobrý den,

jmenuji se Lucie Šánková a studuji poslední ročník oboru Sociální pedagogika. Ráda bych Vás touto cestou požádala o vyplnění dotazníku k bakalářské práci, která nese název *Problematika pěstounské péče u homosexuálních párů*. Dotazník se týká **názorů lidí ve věku 20 - 35 let**.

U každé otázky označte prosím pouze jednu odpověď. Pro upřesnění pojmu pěstounská péče uvádím níže definici.

Pěstounská péče je určena pro děti, které k adopci (osvojení) nejsou nějakým způsobem vhodné. Může jít o děti např. romského či jiného etnika i děti nebo sourozenecké skupiny, o které již biologičtí rodiče nejeví zájem. Pěstouni nezastávají roli biologického rodiče, jako je to u adopce (osvojení), nemají tudíž vůči dítěti výživovací povinnost. Pěstouni zastupují dítě pouze v běžných záležitostech (způsob trávení volného času, výživa dítěte, zdravotní péče).

Dotazník je zcela anonymní.

Děkuji Vám za spolupráci.

1) **Vaše pohlaví:**

- a) Žena
- b) Muž

2) **Vaše sexuální orientace:**

- a) Heterosexuální
- b) Homosexuální
- c) Bisexuální

3) **Vaše bydliště:**

- a) Město
- b) Vesnice

4) **Kolik je Vám let?**

5) **Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?**

- a) Základní vzdělání
- b) Středoškolské vzdělání s výučním listem
- c) Středoškolské vzdělání s maturitou
- d) Vysokoškolské vzdělání

6) **Patří mezi lidi, které osobně znáte, lidé s homosexuální orientací?**

- a) Ano
- b) Ne
- c) Nevím

- 7) **Pokud jste zaznačili ano, popište, jakou máte zkušenost s těmito lidmi (pokud jste zaznačili ne, napište jako odpověď „ne“)**
- 8) **Pokud by jste měl(a) rozhodnout, komu svěřit dítě do pěstounské péče, vybral(a) by jste:**
- 1) Osaměle žijící ženu
 - 2) Osaměle žijícího muže
 - 3) Dvě ženy žijící v trvalém homosexuálním svazku
 - 4) Dva muži žijící v trvalém homosexuálním svazku
 - 5) Rozhodnutí by ovlivnily jiné charakteristiky nebo životní podmínky uchazečů
- 9) **Vysvětlete své rozhodnutí.**
- 10) **Pěstounská péče by měla být homosexuálním párům:**
- a) Umožněna
 - b) Neumožněna
- 11) **Zdůvodněte své rozhodnutí.**
- 12) **Myslíte si, že homosexuální rodina dokáže dítěti poskytnout vhodný domov a podmínky pro jeho zdravý vývoj?**
- a) Určitě ano, homosexuálové dokáží dítěti poskytnout stejně kvalitní podmínky pro jeho vývoj stejně jako heterosexuální rodina.
 - b) Částečně s tím souhlasím, i když homosexuální rodina není v naší společnosti častá.
 - c) Částečně s tím nesouhlasím, myslím si, že homosexuální rodina nebude příliš vhodnou pro dítě a nedokáže správně vytvořit vhodný prostor pro jeho zdravý vývoj.
 - d) Určitě ne, kvalitní podmínky pro správný vývoj dítěte dokáže vytvořit pouze tradiční (heterosexuální) rodina.
 - e) Nevím, nedokážu posoudit.

Na číselné škále zaznačte, nakolik souhlasíte či nesouhlasíte s daným tvrzením.

Legenda:

1. **Rozhodně souhlasím**
2. **Spíše souhlasím**
3. **Nedokážu posoudit**
4. **Spíše nesouhlasím**
5. **Rozhodně nesouhlasím**

13) **Homosexuálové by se neměli starat o děti.**

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

14) **Homosexuálové nejsou psychicky zdraví.**

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

15) **Homosexuálům chybí rodičovské schopnosti a cit pro rodičovství.**

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

16) **Děti homosexuálů mají častější problémy s identifikací své sexuální orientace.**

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

17) **Je pravděpodobné, že děti homosexuálů budou dobře vycházet s vrstevníky – budou společenské.**

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

18) **Děti vychovávané homosexuálními páry jsou více empatické než děti vychovávané heterosexuálními rodiči.**

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

19) **Děti vychovávané homosexuálními páry jsou méně konfliktní než děti vychovávané heterosexuálními rodiči.**

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

20) **Dítě, které vyrůstá v homosexuální rodině, se s největší pravděpodobností stane též člověkem s homosexuální orientací.**

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

21) **Výchova dětí milujícími homosexuálními rodiči je vždycky lepší než ústavní péče (např. dětský domov).**

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

22) **Dítěti, které je vychováváno homosexuálními rodiči, vždycky chybí mužský nebo ženský vzor.**

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

23) **Dítě, které je vychováváno homosexuálním párem, bude více tolerantní k odlišnostem (např. z hlediska sexuálních nebo rasových menšin) než dítě vychovávané heterosexuálními rodiči.**

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

24) **Jaké další přínosy vidíte ve výchově dětí homosexuálními páry?**

25) **Jaké další úskalí vidíte ve výchově dětí homosexuálními páry?**

Děkuji Vám za ochotu a čas, který jste strávili nad tímto dotazníkem.